

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 17. novembris – 23. novembris

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 44 (1270)

Lasiet tieklī!
www.brivalatvija.lv

SVEICAM VALSTS SVĒTKOS!

Jānis Peters

*mūsu cietokšņi ir nogrimušas pilis
mūsu brīnumi ir mūžam zili
kad pēc izklišanām un pēc brāļu kariem
gribas atgriezties ar jauniem pavasaŗiem*

*pieglausties pie ievas un pie kļavas
un pie zemes diezin vai vēl savas
demokratijai un sātānam par prieku
apskaudies ar savu ienaidnieku*

*mūsu cietokšņi ir nogrimušas pilis
mūsu brīnumi ir mūžam zili*

Interviju ar dzejnieku un diplomātu Jāni Peteru lasiet 6. un 7. lpp.

Mīlie latvieši visā pasaulē, lai kur jūs būtu!

Valsts svētkos mēs esam aicināti pārdomāt Mateja evaņģēlija 13. nodaļas 44. - 46. pantu: *Debesu valstība ir līdzīga tirumā apslēptai mantai, ko cilvēks atradis noslēpj un ar prieku iet un pārdod visu, kas tam ir, un iegādājas šo tirumu. Vēl Debesu valstība ir līdzīga tirgotājam, kas meklē labas pērles. Atradis vienu ļoti vērtīgu, viņš iet un pārdod visu, kas tam ir, un iegādājas to (jaunais Bībeles tulkojums) – Amen!*

Un nenoliedzami jaunais, teju iznākušais Bībeles tulkojums mums palīdz ātrāk atrast Dievvardos paslēpto gudrību, jo satur nu notikumu virsrakstus, bet tādi var arī novirzīt domas un prātojumus uz tīri ikdienišķām dzīves norisēm. Virsraksts Valsts svētku Dievvārdiem: *Līdzība par apslēptu mantu, pērli (un tīklu).*

Lasot šo virsrakstu par šo tirumā apslēptu mantu un pērli, man jādodom par plašsaziņas līdzekļos bieži piesauktām vispārīgām, isti nedefinētām vērtībām, lai kādas tās būtu: ģimenes, tautas, ētiskas, morālas un citas. Un vērtības jau nav, kā to zinām

pēc aksioloģijas mācības (mācība par vērtībām), visiem vienādas, pašas par sevi saprotamas vai pašas kaut kur bezgaisa telpā radušās vai anonīmi dotas, tās ir jāmeklē, jāatrod, jāsaņem un, dzīvojot vienā valstī, piederot vienai tautai, visiem kopīgi arī jāveido.

Apslēptu mantu ir daudz, un tās ir dažādas - mantotas, mainot iegūtas, pirktas, izsmuktas, ir legālas, nelegālas, privātizētas. Un kā ar pērlēm? Vai tās visiem ir vienādas, tikai baltas, tīras, spīdīgas, nevainīgas? Ir taču arī melnas pērles, bet tās nebūt nav mazāk vērtīgas! Ir dabiskas un mākslīgi radītas. Abas ir, kā to saka kāds japāņu mākslīgo pērļu audzēšanas lietpratējs, dzīvi dārgakmeņi.

Pēc dabas zinības mēs zinām, ka pērle rodas no tās vākos ieskalota smilšu graudiņa, gliemenē to ar perlamutru noklājot, turklāt šis perlamutrs nav nekas cits kā kristalliska viela, kalcija karbonāts. Bet kas tad šim pērlēm piešķir šo dārgumu, šo skaistumu, šo dzīvā dārgakmeņa auru? Un – vai ar visām iegūtām mantām un pirktām pērlēm varam iegūt vai nopirkt debesu valstību? Manuprāt mēs to ne-

varam, bet varam no paša tapšanas procesa mācīties! Mācīties vērtēt vienādi, mērit vienādām mērauklām un vienībām arī mūsu laicīgo mājokli, tautu un valsti un akceptēt laiku kā veidojošu faktoru.

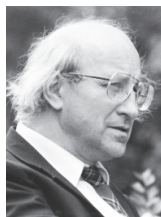
Pērles aug lēnām, laiks tām piešķir vērtību un dārgakmeņu auru, tās neaug vienā dienā vai naktī. Kādas tad ir manas pērles, kāda ir mana pērle Valsts svētkos? Mana pērle nav atrasta, nav pirktā, bet ir veidojusies lēni, augusi arī svešumā, bijusi pakļauta sava laika nelabvēlīgas ietekmes iedarbībai un ar manu vecāku, vecvecāku un mana svešuma līdzgaitnieku un mūsu Baznīcas pūliņiem tā ir augdama augusi un spodrāka tapusi. Tā nenosūbē „patieso vērtību un isto demokrātu” netaisnīguma meklētāju vēstures viltojumos. Tā ir nelabvēļu skābju un sārnu pasargāta, jo manas tautas māsu un brāļu asinīm atpirkta.

Šī pērle ir mana vērtība, mana bagātība un visu mūsu darba pūļu un Dieva svētības lolojums, mana, mūsu Latvija – Dievs, svēti Latviju!

Prāvests Klāvs Bērziņš
2012. gada Valsts svētkos Rīgā

PBLA Kultūras fonda apbalvojumi 2012. gadā

Goda balva

Andrejam Jan-sonam (ASV) par Bruno Skultes operas *Vilkāču mantinieci* pabeigšanu un populārizēšanu. (Mūzikas nozare)

Eleonorai Šturmai (ASV) par tēlotājas mākslas dokumentāciju un analīzi grāmatā *50 gadus mākslai pa pēdām*. (Tēlotājas mākslas nozare)

Goda diploms

Birutai Ābulai (ASV) par grāmatu *Latviešu literārie pulciņi Amerikas Savienotajās Valstīs 1950-2011*. (Humānāro un sociālo zinātņu nozare)

Zintai Enzeliņai (Kanada) par latviešu rokdarbu mācīšanu Kanadā un 3x3 noietnēs Gaņezērā un Latvijā. (Lietiskās mākslas nozare)

Andrim Kadeģim *post mortem* (Vācija) par grāmatu *Izrakteņi. Atmiņas un liecības, XX gadsimts*. (Humānāro un sociālo zinātņu nozare)

Mārtiņam Lasmanim (Zviedrija) par eseju un rakstu krājumu *Vārdi un mūzika*. (Rakstniecības nozare)

Lienei Lauskai (Austrija) par grāmatu vācu valodā *Pēteris Ērmanis un Jānis Jaunsudrabiņš: Die soziale und kulturelle Integration lettischer Schriftsteller in Lettland und deutschen Exil*. (Rakstniecības nozare)

Gundegai Peniķei (ASV) par

ilggadēju darbu, mācot keramiku Gaņezera bērnu noietnē, Vidusskolā, 3x3 noietnēs. (Lietiskās mākslas nozare)

Krišjāna Barona prēmija

Baibai Bičolei (ASV) par dzejoļu krājumu *Citviet*. (Rakstniecības nozare)

Andrai Dārziņai (Vācija) par ieraksta *Latvian Impressions* un latviešu mūzikas populārizēšanu. (Mūzikas nozare)

Atzinības raksts

Ziedonim Āboliņam (Anglija) par ilggadēju jauktā koŗa *Strau-mēni* vadišanu. (Mūzikas nozare)

Vladimiram Hohlovam (ASV) par ilggadēju Sv. Pēterburgas Floridā latviešu biedrības koŗa vadišanu. (Mūzikas nozare)

Juliai Plostnieks (ASV) par izcilu tēlojumu dziesmu spēlē *Eslingena*. (Teātra nozare)

Andrejam Vitolam (Kanada) par ilggadēju Montreālas latviešu jauktā koŗa *Atbalss* vadišanu. (Mūzikas nozare)

Maza mana tēvuzeme
Divu roku platumā.
Mīļa mana tēvuzeme
Divu roku siltumā.
Dziļa mana tēvuzeme
Visa mūŗa garumā.
K. Skujenieks

SVEICAM
LATVIJAS VALSTS
SVĒTKOS!

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★

9 770934 67501 8 44

Jaunatnes darbu sacensības

Pēc vairāku gadu pārtraukuma turpinās tradicionālās Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) Izglītības nozares organizētās Jaunatnes darbu sacensības. Dalībnieki bija sadalīti četrās vecuma grupās (pirmā grupa zem 8 g.v., otrā no 8 līdz 11 g.v., trešā no 11 līdz 15 g.v., ceturta no 15 līdz 18 g.v.) un aicināti iesniegt rakstu darbus latviešu valodā vai tautiskus rokdarbus.

Piedalījās Lesteras, Londonas, Pēterborovas un Ņuvrī (*Newry*) skoliņas un ārpus katēgorijas Liepājas 10. vidusskola. Bija iesūtīti pieci rakstu darbi un 54 rokdarbi. Šogad darbus vērtēja rokgrupa «Lingus» no Latvijas.

Balvas par rakstu darbiem

Pirmajā grupā pirmajā vietā Dārta Orlovska no Lesteras; otrā grupā pirmajā vietā Londonas skola, otrā Ņuvrī (*Newry*) skola, trešajā Bens O'Donnell no Londonas; ceturtajā grupā pirmā Elizabete Senkova no Pēterborovas.

Balvas par rokdarbiem

Pirmajā grupā: pirmajā vietā Andris Krastiņš, otrā Ģirts Sūna, trešajā Mikus Kristiāns Jansons no Pēterborovas.

Otrā grupā: pirmajā vietā Rasa Beāte Briede, otrā Linda Razgale, trešajā Ivo Roze no Pēterborovas.

Trešajā grupā: pirmajā vietā Sabine Praškēvica, otrā Elizabete Senkova, trešajā Niks Krievs no Pēterborovas.

Speciālā grupā Liepājas vidusskola: pirmajā vietā Amanda Zvirgzdiņa, otrā Sintija Reķe, trešajā Paula Spriedēja.

Vietu ieguvēji saņems CD, dalībnieki «Lingus» parakstītu afišu, ko paredzēts izdalīt atbilstīgā vietā 18. novembra svinībās.

Paldies visiem dalībniekiem. Lai viņu pulks vēl kuplāks citu gadu!

Māris Pūlis,
LNPL Izglītības nozares vadītājs

Liec zobenu zem galvas!

Daugavas Vanagu organizācijas vārdā sirsnīgi sveicu visus tautiešus plašajā pasaulē mūsu tautas svētkos – 11. novembrī, Lāčplēša dienā, un 18. novembrī – Latvijas Valsts neatkarības dienā! Atskatoties Latvijas vēsturē, redzam, ka abas šīs Latvijas svētku dienas mūsu senčiem ir mak-

sājušas ļoti dārgi – atdodot par tām visdārgāko – savu dzīvību.

Godināsim mūsu kritušos Lāčplēšus 11. novembrī un mūsu tēvzemi Latviju Valsts neatkarības svētkos 18. novembrī. Vienmēr būsim modri cīņā par savu tēvzemi un tautu, kā to dzeja paudis Andrejs Eglītis:

*Liec zobenu zem galvas
Un dziļi neiemiedz,
Tavs gods un tēvu zeme
Tev acis aizvērt liedz.*

Andrejs Mežmalis, atv.
flotiles admirālis, Daugavas
Vanagu priekšnieks un
DV CV priekšsēdis

Kā tā?!

Pakalnē būvētā mājiņa bija savdabīga: sienas plānas, daļai pamatos tukšums, t.i., nelietojams zems pagrabiņš ar ārdurtiņām. Ielas pusē bija šaura veranda, dzīvojmā istabā kamins siltuma un omulības illūzijai, uz jumta strups skurstenītis. Pārī mājiņai slējās liela apse, kas, gadiem ejot, kļuva aizvien dzižāka. No stumbra pletās spēcīgi zari ar zaļgani pelēku lapotni. Kaimiņi koku sauca par

balto apsi, jo tā miza bija gaiši pelēka un lapu apakšas gandrīz baltas, nemitīgi trīcēdamas, tās kokam deva sudrabetu nokrāsu. Mainīgajās gaismās un vēju brāzmās koks atgādināja varenu simfoniju. Gribējās skatīties un skatīties, bet vētrainā laikā, ja zari lūztu, tie saplacinātu mājiņu kā sēni. Koks bija jānozāgē.

Apses paēnā, gandrīz nemānīti, bija patvēries nenozīmīga izskata kociņš ar vienmulīgām

zaļām lapām. Kad apses vairs nebija, tā stumbrs sāka briest un zari pleties. Lapas kļuva sarkanā, un pavasaros kokam saplauka plāni, delikāti ziediņi. Tagad līdzās apses celmam izaudzis varens koks, kuŗa tumšais zaru režģis pavasaros ietinas sārta ziedu mākonī. Vasarā tas baro putnus ar koši sarkaniem augļiņiem. Rudeņos lapas kļūst sārta dzeltenas un saulē mirdz kā apzeltītas. Apses celms lēnām

sairst, bet dzīve tajā turpinās citā dimensijā. Ap celmu vijas sauserža lokanie zari, vasarā ziedēdēdami un smaržodami. Izburvējušā koksnē mitinās kukaiņi, un saknēs zem celma lapsa būvēja alu ar divām ieejām, bet atstāja neizmantotu.

Lielākā daļa priedes skuju un čiekuru novākti; atstāti tie zemi padara neauglīgu un pliku. Koks esot skotu priede, jo sku-

ju kušķiņos adatas aug pāros. Pašreiz priedē lieli uztraukumi: vārns ķerc, laidelējas un cita citu dzenā. Par kaut ko cinās, kaut ko aizstāv? Dārzu klāj aizvien biežāka lapu kārta. Daļa jānovāc, lai pavasaļa puķēm vieglāk celt galvas.

Nu tā! – Viss mainās – koki, lapas, ziedi. Kā ar cilvēkiem?

Dzidra
Lesterā

Pārdomas par šo un to

Laiku pa laikam sabiedrībā tiek pārrunāts, kā tauta izturas pret saviem eksprezidentiem. Pavasara pusē tika prasīts, lai V. Zatlers atsakās no viņam piešķirtā limuzīna un dzīvokļa. Domāju, ka tas nebija pareizi. Ja jau valdība ir nolēmusi, ka eksprezidentam pienākas dzīvoklis un limuzīns, tad tam tā arī ir jāpaliek. Laiciņu pēc tam laikrakstā lasīju, ka eksprezidentei Vairai Viķei-Freibergai vajagot jaunu limuzīnu, jo viņas Mercedes esot bieži jālabo. Te nu man šķiet, ka viņai vajadzētu citu šoferi, ja Mercedes piecu gadu laikā ir tik sabieģts, ka bieži jālabo. Pieņemu, ka viņa, amata laikam beidzoties, saņēma jaunu limuzīnu, nevis kādu vraku, un tam gan vajadzētu turēt daudz vairāk gadu. Bija arī rakstīts, kādas visādas ekstrās šim jaunajam limuzīnam vajadzētu, parkošanas sensoru, navigācijas iekārtu ar Baltijas valstu kartēm utt. Vai tad ar parastu autoceļu karti un ceļa zīmēm vairs ceļu nevar atrast?

Manuprāt valdībai vajadzētu visdrīzākā laikā izstrādāt skaidrus noteikumus, kas pienākas prezidentam, savu amata laiku beidzot. Ja valsts gādā dzīvokli, tad īre būtu jāmaksā dzīvotājam. Ja valsts piešķir automašī-

Harijs Valdmanis parakstās redakcijas viesu grāmatā

nu, tad par tās uzturēšanu jā rūpējas lietotājam. Eksprezidenti taču saņem pensiju. Mana māsiņa stāsta, ka viņas pensija esot 192 lati mēnesī un ar to

viņa varot dzīvot. Eksprezidentu pensija noteikti ir par "dažiem latiem" augstāka. Pašlaik mums ir trīs eksprezidenti, pēc gadiem divdesmit varbūt būs seši, sep-

tiņi, nevarēsim tiem ik pēc pieciem gadiem dot jaunus limuzīnus, ar vienu vajadzētu pietikt.

Esmu pilnīgi skaidrībā, ka Vaira Viķe-Freiberga savā prezidentūras laikā un droši vien arī pēc tam daudz ir darījusi Latvijas labā. Diemžēl viņa gan neko nedarija kaŗavīru - leģionāru labā. Vienreiz pat muļķīgi izteicās, ka mēs esot kaŗojuši Hitlera formās, tapēc mūs nevarot aizstāvēt. Es toreiz laikrakstā rakstīju, ka Hitleris lietoja savu partijas uniformu, bet mums bija vācu kaŗavīru formas ar Latvijas vairodziņu uz piedurknes un mums svešās rūnu zīmes uz zīmotnēm 1944.gada rudenī apmainīja ar Latvijas uzlecošo saulīti 15. divīzijai un ar pērkonkrustu 19. divīzijai.

Ir jau bieži tā – darītājam šķiet, ka citi viņa paveikto neprot īsti novērtēt. Laikrakstā lasīju eksprezidentes Vairas Viķes-Freibergas rakstu "Vai valsts vadišana tāds štrunts vien ir?", kuŗā viņa sevi pielīdzina Vecās derības Lotam. Kā jau minēju iepriekš, zinu, ka viņa ļoti daudz darījusi Latvijas labā, bet vai nu tas būtu jāsalīdzina ar Bībeles tekstiem?!

Es dzīvoju Norvēģijā, un norvēģi savu valsti sauc par *annerledes land* - citāda zeme jeb valsts. Kā tad tas citādums izpaužas? Norvēģija nav Eiropas Savienības dalībvalsts. Divreiz esam balsojuši par iestāšanos Eiropas

Savienībā, bet abas reizes ar nelielu balsu vairākumu tā tika noraidīta. Norvēģijai ir ekonomiskas sadarbības līgums ar ES, lai norvēģu firmām būtu pieeja ES valstu tirgum. Līdz ar to Norvēģijai ir jāpieņem un jāievēro visi likumi un noteikumi, ko nolemj ES. Citādums ir tas, ka Norvēģija nevar piedalīties likumu un noteikumu izstrādē, bet jāņem tas, ko citi nolemj.

Latvija ir ES dalībvalsts, bet arī dažreiz grib būt citāda. Visur Eiropā ir vienādas ceļu zīmes. Ja, piemēram, valstī ārpus apdzīvotām vietām atļautais ātrums ir 90 km/st. un kādā vietā tas ir samazināts uz 70 km/st., tad, ja nāk zīme pelēkā krāsā ar pārstripotu 70, tas nozīmē, ka ir atļauts augstākais ātrums.

Rīgā, braucot uz Jaunciemu, aiz Milgrāvja tilta ir 70 km zīme, pēc vairākiem kilometriem, pirms nozarojuma uz Carnikavu, 70 km ir atcelts. Biju pārsteigts, ka pirms ceļa atzarojuma ir atļauts braukt ātrāk, bet man paskaidroja, ka mēs joprojām esam Rīgā, kur jābrauc ar 50 km, tāpat atcelts 70 uz 50.

Varētu jautāt - kāpēc tad nevarēja būt zīme ar 50 km, nevis atceltu 70, bet to jau zin tikai tie, kuŗi šīs maldinošās zīmes liek. To pašu maniju arī pāris citās vietās Latvijā.

Harijs Valdmanis
Oslo

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas prezidentam un Igaunijas prezidentam vienota pozīcija

Latvijas prezidents Andris Bērziņš un Igaunijas prezidents Toomas Hendriks Ilvess ir vienisprātis par pozīciju jautājumos, kas skar Eiropas Savienības Daudzgažu budžeta būtiskākos jautājumus. Līdzīgu viedokli sarunās ar Bērziņu pārdusi arī Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaitė. Tādējādi, 12. un 13. novembrī dodoties darba vizītē uz Briseli, Bērziņš pārstāv visu triju Baltijas valstu viedokli šajos jautājumos. Prezidenti bijuši vienisprātis, ka attiecībā uz kohēzijas politiku un lauksaimniecības tiešmaksājumiem Baltijas valstīm savās pozīcijās jābūt vienotām un jāsiglabā iepriekš noteiktie mērķi visā diskusiju gaitā.

Andris Bērziņš Kohilas pilsētā atklāja *Latvijas Finiera* meitasuzņēmuma *Kohila Vineer* rūpnīcu un apmeklēja Igaunijas Mākslas muzeju.

Dombrovska izredzes kļūt par EK prezidentu

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) savas izredzes kļūt par Eiropas Komisijas (EK) prezidentu nevērtē augstu. Pagaidām diskusija par nākamo EK vadītāju esot pārgrā, un viņa vārds izskanējis kopā ar citu valstu valdību vadītāju vārdiem. Tās uzskatāmas tikai par "pirmajām pārdomām par temu". "Es nedomāju, ka tā varbūtība ir ļoti liela, zinot, cik sarežģītas ir šīs sarunas un ietekmes sfairas. Ir nosaukti četri kandidāti, un tas pašlaik ir minējumu līmenī. Reāla kandidātu virzīšana nemaz vēl nav sākusies." Jautāts, kas Latvijai būtu lielāks ieguvums - vai viņam būt starptautiskas institūcijas vai vietējās valdības vadītāja amatā -, Dombrovskis atbildēja, ka šo jautājumu nevēlas detalizēti analizēt. "Bet, ja Latvijas pārstāvim ir iespēja būt kādā starptautiski ietekmīgā amatā, tad, manuprāt, tas ir jādara."

Pēteris Ustubs jaunā amatā

Eiropas Savienības Augstā pārstāve ārlietās Katrīna Eštone 9. novembrī paziņoja par vairāku augstu amatpersonu iecelšanu Eiropas Savienības Ārējās darības dienestā. Viņu vidū ir arī kādreizējais Latvijas diplomāts Pēteris Ustubs (*attēlā*). Viņš izturējis nopietnu konkursu un tiek iecelts Eiropas Savienības Ārējo attiecību dienesta Rietumu un Centrālās Āfrikas direktora amatā.

P. Ustubs šobrīd ir Eiropas Savienības Attīstības komisāra Andra Piebalga biroja vadītāja vietnieks. Viņa līdzšinējā karjērā augstākie amati Latvijas diplomātiskajā dienestā bija Latvijas vēstnieks ES Padomes Politiskajā un drošības komitejā Briselē un Ār-

lietu ministrijas politiskais direktors.

NEPLP un ĀM seminārs

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) un Ārlietu ministrija (ĀM) sadarbībā ar latviešu diasporas institūcijām - Eiropas latviešu apvienību un Pasaules brīvo latviešu apvienību 12. novembrī Rīgā rīkoja semināru „Globālā latviešu saziņas tīkla izveidošana”.

Lai attīstītu tiešāku dialogu ar ārvalstīs dzīvojošiem tautiešiem, Ārlietu ministrija plāno izveidot tīmekļa platformu *Globalais latvietis*. Ar šādas platformas palīdzību iecerēts veicināt ne tikai tiešāku dialogu ar ārvalstīs dzīvojošiem tautiešiem, bet arī izveidot vienotu kultūras telpu, tuvinot vai sakopojot portālus ārvalstīs un Latvijā un arī paredzot sadarbību ar sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem.

Seminārā savus ierosinājumus izteica Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Rolands Lappuķe, ārzemju latviešu laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* redaktore Ligita Kovtuna, Eiropas latviešu apvienības priekšsēdis Aldis Austers, kopumā vairāk nekā divdesmit semināra dalībnieku. Rolands Lappuķe norādīja, ka ir plānots nevis veidot jaunu tīmekļa portālu, bet, gan, izmantojot pašreizējos sociālos tīklus, veicināt piederību Latvijai un apmainīties ar informāciju gan par dažādiem sarīkojumiem, gan arī par darba iespējām Latvijā.

Ar traktoru Belarus uz Briseli protesta braucienā

Latvijas prasība Briselei ir objektīvi tiešie maksājumi visiem ES lauksaimniekiem, nosakot, ka minimālais maksājumu līmenis ir vismaz 80% apmērā no ES vidējā maksājuma, kas ir jāsaņem ikvienai ES dalībvalstij, sākot jau ar 2014. gadu. Tiešmaksājumi Latvijai zemniekiem patlaban ir viszemākajā līmenī ES, nepārsniedzot 63 latus par hektaru, bet vidējais ES rādītājs ir 266 eiro jeb 186 lati par hektaru.

Protestējot pret nevienlīdzīgiem tiešmaksājumiem, Baltijas lauksaimnieki rīko protesta akciju. Ar padomju laika traktoru *Belarus* (MTZ 80) notiek protesta brauciens uz Briseli. Brauciens sākas Tallinā, vecpilsētas laukumā. Traktors aplimēts ar plakātiem, uz kuriem rakstīts: - "Vienādus nosacījumus visiem!" - bet piekabē ir vairāki īpaši noformēti maisi, kuņģos klātesošie var ielikt novēlējumus zemniekiem. Latvijā pirmā traktora pieturvieta plānota 14. novembrī Valmierā, laukumā pie Valmieras domes ēkas.

15. novembrī plkst. 14 plānota traktora piestāšana Rīgā, Doma laukumā.

Plānots, ka traktors Briseli sasnies 22. novembrī, kad notiks Eiropas Savienības (ES) galotņu apspriede par ES daudzgažu budžetu 2014.-2020. gadam.

Satversmei -90

Latvijas valsts pamatlikums – Satversme tapa divos gados, pamatā ņemot tolaik par modernu uzskatīto Vācijas jeb Veimāras konstitūciju, kā arī Francijas un Šveices pamatlikumu. Darbs sākas 1918. gada 17. novembrī, kad astoņu demokrātisko politisko partiju pārstāvji izveidoja Tautas Padomi – topošās Latvijas Republikas priekšparlamentu, un tas lielā steigā pieņēma savu politisko platformu. Šis akts bija ne vien deklarātīvs, bet arī konstitucionāls dokuments.

Pēc tam Latvijas Republikas pamatlikumu jeb Satversmi izstrādāja un pieņēma Satversmes sapulce 1922. gada 15. februārī tās priekšsēža Jāņa Čakstes vadībā. Konstitūcija stājās spēkā 1922. gada 7. novembrī. Pēc 1934. gada 15. maija valsts apvērsuma Satversmes darbība tika apturēta, bet ne atcelta. 1941. gada 17. jūnijā Latvija tika okupēta un prettiesiski iekļauta PSRS sastāvā.

Eiropas Pilsoņu balvas laureāte no Latvijas – Rasma Freimane

Eiropas Parlamentā notika 2012. gada Eiropas Pilsoņu balvas laureātiem veltīts sarīkojums. Tajā piedalījās balvas ieguvēji no visām ES dalībvalstīm. Viena no laureātiem ir arī Latvijas Lauku

“Rasma ir apvienības ugunsurs – ar enerģiju, optimismu un spēku apveltīta sieviete, kas vada LLSA kopš tās pirmsākumiem un ir daudzo ideju un iniciatīvu autore,” par Latvijas laureāti teica EP deputāte Inese Vaidere, pasniedzot viņai apbalvojumu

sieviešu apvienības (LLSA) vadītāja Rasma Freimane. Viņa Eiropas Pilsoņu balvai no Latvijas izvirzīja EP deputāte Inese Vaidere.

Eiropas Pilsoņa balva ir ikgadējs Eiropas Parlamenta apbalvojums par izciliem sasniegumiem pilsoņiem, grupām vai apvienībām, kas ar savu darbību apliecinājuši nozīmīgu apņēmību veicināt dalībvalstu pilsoņu un iedzīvotāju savstarpējo sapratni un ciešāku integrāciju vai sekmēt pārrobežu vai starptautisko sadarbību Eiropas Savienībā. Svinīgā Eiropas Pilsoņa balvas medaļas pasniegšana Rasmai Freimanei notiks 23. novembrī Rīgā, ES Mājā.

Apsveikums Barakam Obamam

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs apsveica ASV prezidentu par atkārtotu ievēlēšanu. Apsveikuma vēstulē teikts: „Apsveicu Baraku Obamas kungu, kas ir atkārtoti uzvarējis ASV prezidenta vēlēšanās. Amerikas Savienotās Valstis vienmēr ir bijušas Latvijas sabiedrotais un partneris. Esmu pārliecināts, ka Latvijas un ASV attiecības un stratēģiskā partnerība arī turpmāk attīstīsies, aptverot ne tikai politikas un drošības, bet arī ekonomikas un izglītības jautājumus.”

Nosaka 150 000 parakstu sliksni referendumu rosināšanai

Saeimas deputāti galīgajā lēmumā pieņēma likuma grozījumus „Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”. Grozījumi nosaka, ka ar 2015. gadu referendumu rosināšanai būs jāsavāc apmēram 154 000 parakstu. Par grozījumiem nobalsoja 55 deputāti, pret bija 38 tautas kalpi.

Saskaņā ar koalīcijas atbalstīto likumu laikā līdz 2015. gadam iniciatīvas grupai Saeimas atsaušanas rosināšanai pirmajā posmā būs jāsavāc 10 000 parakstu. Šajā laikā posmā pārējo referendumu rosināšanas iniciatoriem vajadzēs pirmajā kārtā savākt 30 000 parakstu. Abos gadījumos Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) pēc tam organizēs otro parakstu vākšanas posmu, lai abos posmos kopā būtu savākti 10% jeb apmēram 154 000 vēlētāju parakstu, kas nepieciešami tautas nobalsošanas rosināšanai.

„Igaunīši, bāleļņi, naidū cēla Latvijā...”

Postimees

Latvijas bruņotie spēki ir galīgi negatīvi cīņai - tie nevar nedz aizstāvēt savu valsti, nedz sadarboties starptautiskā līmenī, laikrakstā *Postimees* apgalvojis Igaunijas drošības jautājumu eksperts Kārels Kāss, norādot, ka drošības jomā Latvija ir “tukša vieta”. Viņš arī atgādina, ka Igaunijas un Latvijas bruņotie spēki, kas pirms 20 gadiem atradās vienādās starta pozīcijās, patlaban nonākuši diametrāli pretējās situācijās. Kāss brīdina, ka Igaunijas dienvidu robeža ir pavisam neaizsargāta. Teorētiski, ja izraisītos militārs konflikts, Igaunijai, ievērojot neeksistējošo Latvijas armiju, neizbēgami nāksies aizstāvēt savu dienvidu robežu. Tādā ieskatā ir arī, piemēram, latviešu izcelsmes atvaļinātais Zviedrijas armijas ģenerālis Kārlis Neretnieks. Pētījumā par Baltijas valstu aizsardzības spējām viņš raksta, ka Igaunija jau tagad ir galvas tiesu pārāka par pārējām valstīm un pēc dažiem gadiem šis pārākums kļūs vēl manāmāks.

Latvijas Bruņotie spēki Lāčplēša dienā - 11. novembrī godina Latvijas brīvības cīnītājus

Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks laikrakstā *Postimees* publicētos apgalvojumus par Latvijas armijas bezspēcību uzskata par tendencioziem. Viņaprāt, šis raksts ataino cīņu starp dažādam politiskajām aprindām Igaunijā, kur, iespējams, viņiem neesot pārliecības par izvēlēto bruņoto spēku reformu kursu, proti, par profesionālās armijas veidošanu.

Igaņu brāļi var neuztraukties par savu dienvidu robežu, pēc tikšanās komentējot igauņu laikrakstā *Postimees* publicētos apgalvojumus par Latvijas armijas bezspēcību, žurnālistiem sacīja Valsts prezidents Andris Bērziņš un Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Valsts prezidents uzsvēra, ka Latvija savas aizsardzības spējas pierādījusi, piedaloties NATO misijā Afganistānā. “Man ir visdrošākā pārliecība, ka vismaz šajā sfairā mums viss ir kārtībā”

Dombrovskis bija vēl skarbāks, aicinot nepievērst pārspīlētu uzmanību katram avižu rakstam. “Ja konkrētā avīze ir atradusi vienu ekspertu ar šādu viedokli, tā ir konkrētās avīzes izvēle. Esmu pārliecināts, ka var atrast arī citus ekspertus ar daudz vairāk sabalansētu viedokli.” Gan Valsts prezidents, gan Ministru prezidents piekrita aizsardzības ministram Artim Pabrikam, kas apgalvojumus par Latvijas armijas bezspēcību uzskata par tendencioziem.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas uzņēmēji aicināti stiprināt pozīcijas eksporta tirgos

Ārlietu ministrija sadarbībā ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (LTKR) organizēja uzņēmējdarbības semināru *Eksporta ABC*. Semināra mērķis – veicināt domu apmaiņu par Latvijas uzņēmēju iespējām Dānijas, Somijas un Zviedrijas tirgos, kuŗi ir tradicionāli un Latvijas eksportētājiem ļabi pazīstami. Eksports uz minētajām valstīm ir vairāk nekā 12% no eksporta kopapjoma. Latvijā ir liels skaits uzņēmumu, kam ir interese mīnēto tirgu apgūšanā. Ārlietu dienesta ieskatā – lai nostiprinātu pozīcijas Ziemeļeiropā, Latvijas uzņēmējiem ir nepieciešams dalīties savā pieredzē un zināšanās.

Nacionālā bibliotēka sāks pārcelties uz *Gaismas pili*

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB), gatavojoties pārcelties uz *Gaismas pili*, sāks īstenot vienu no grāmatu pārvešanas posmiem. Līdz šā gada beigām uz grāmatu krātuvi Silakrogā paredzēts nogādāt ap 200 000 grāmatu. Uz jauno ēku līdz tās darbības sākšanai bibliotēkai būs jāpārved aptuveni četri miljoni vienību, no kuŗām viens miljons ir grāmatas, bet ap trīs miljoni – citi izdevumi – kartes, attēli, audiovizuālie izdevumi.

Tallinā atklāj Latvijas Nacionālās bibliotēkas karšu kolekcijas izstādi

Igaunijas Nacionālās bibliotēkas telpās Tallinā atklāta izstāde "Livonija 16.-17.gs. kartogrāfiskajos izdevumos: Ieskats Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājuma vērtībā".

Livonija, 1673. gads, G. Merkatora karte

Izstādi atklāja Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš un Igaunijas parlamenta priekšsēde Ene Ergma, Igaunijas Nacionālās bibliotēkas direktore Janne Andreso, Latvijas vēstnieks Igaunijā Kārlis Eichenbaums un LNB direktors Andris Vilks. Sarīkojumā piedalījās citas Latvijas un Igaunijas augsta līmeņa valsts amat-

personas, diplomāti un bibliotēku darbinieki.

Kopš LNB dibināšanas tās krājumos glabājas vairāki desmiti seno karšu ar Livonijas atainojumu. 2001. gadā tās papildināja Daugavas Vanagu fonda Latviešu kultūras vērtību krātuves "Straumēni" dāvinājums – krājumā nonākusi mācītāja Ringolda Mužika (1914-2000) kolekcija.

Noraida prasību pret eksprezidenti

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā pilnīgi tika noraidīta partijas *Par dzimto valodu* līdera Vladimira Lindermana prasība pret bijušo Valsts prezidenti Vairu Viķi-Freibergu par goda un cieņas aizskaršanu un 5000 latu morālo kompensāciju. Lindermans prasību tiesā iesniedza, pamatojoties uz *Latvijas Avīzes* tīmekļa versijā publicēto informāciju, kuŗā bija atsauce uz bijušās Valsts prezidentes izteikumu šā gada 13. februāra LTV raidījumā *100. pants*. Viķe-Freiberga Lindermanu esot nosaukusi par „sabiedrībai bīstamu elementu un ekstrēmistu”. Eksprezidentes pārstāvi Dainis Lasmanis un Romualds Vonsovičs iepriekš tiesā bija skaidrojuši, ka Viķes-Freibergas izteicieni ir jāvērtē raidījuma kontekstā, jo tas kopumā bija vēlīts Lindermana organizētajam valsts valodas referendumam. Tāpat viņi uzsvēra, ka informācijas pirmavots ir raidījums *100. pants*, nevis *Latvijas Avīze*, kuŗā bijušās prezidentes viedoklis bija tikai atreferēts.

Apgrozībā laista tēlniekam Kārlim Zālem veltīta piemiņas monēta

Latvijas Banka laidusi apgrozībā viena lata piemiņas monētu "Kārlis Zāle". Tās grafišķo dizainu veidojis Krišs Salmanis, kas šogad pārstāvēja Latviju Venēcijas biennālē. Monētas gipša modeli veidojusi Līgita Franckeviča. Monēta kalta Nīderlandes Karaliskajā kultūvē. Tā iekļauta oficiālajā Eiropas Savienības dalībvalstu

Piemiņas monēta "Kārlis Zāle" ir likumīgs maksāšanas līdzeklis Latvijas Republikā. Monētas maksimālā tirāža – 7000 eksemplāru. Monēta būs nopērkama Latvijas Bankā un tradicionālās monētu tirdzniecības vietās – bankās, suvenīru un juvelieru veikalos. Monētas cena Latvijas Bankas kasēs – 32,92 lati.

Konkursā *Mr. World* startēs puisis no Tilžas

No 10. līdz 24. novembrim Kentā, Lielbritānijā, norisināsies starptautiskais skaistumkonkurss *Mr. World 2012*. Tajā piedalīsies arī titula "Misters Latvija 2011" ieguvējs **Kaspars Romanovs** no Balvu novada Tilžas pagasta (*attēlā*).

Balvu novada mūzejā Kaspars demonstrēja Evitas Kapteines darināto stilizēto tautastērpu, ar kuŗu starptautiskajā konkursā Kentā tiks pārstāvēta Latvija. Tērpa autors stāsta, ka ideja par tērpu radusies, ieraugot ļatgaļu kareivja tērpu kādā 6. klases vēstures grāmatā un vienlaikus raugoties uz fotoattēlu, kuŗā Kaspars sēž uz retro motocikla. Tērpa izskats nācis kā zibens no skaidrām debesīm. Šis *bildes* sasaucoties ar Kaspara būtību – viņa vēlmi vecas lietas pārveidot par jaunām, dzīvotspējīgām un noderīgām lietām.

Balva Gekas filmai

Kadrs no filmas

Režisores Dzintras Gekas dokumentālā filma "Gvidis Zvaigzne" Grieķijā Patras filmu festivalā ieguvusi apbalvojumu kā Labākā dokumentālā filma. Ģimenes locekļu, skolas un darba biedru atmiņas, filmas un kino dokumenti autoriem ļāvuši izveidot emocionāli spriegu stāstu par savas būtības meklējumiem, mīlestību, laika izjūtu un aizrautību. Filmas autors Agris Redovičs, režisore un producete – Dz. Geka, operātors – Aivars Lubānietis, mūzikas autors – Arvo Perts.

KULTŪRAS ZIŅAS

• **Imants Resnis**, bijušais Liepājas Simfoniskā orķestra diriģents, šoruden kļuvis par Kauņas Simfoniskā orķestra galveno diriģentu Lietuvā. Kaut arī diriģenta galvenais darbalauks šobrīd ir kaimiņu valstī, saikne ar Latviju nav pārtrūkusi. Par to liecina kaut vai fakts, ka diriģents kopā ar Kauņas Simfonisko orķestri 18. novembrī sniedz koncertu Jēkabpīlī, atskaņojot lietuviešu un latviešu mūziku.

• Animācijas filma „**Lote un Mēnessakmens noslēpums**”, kas ir Latvijas un Igaunijas kinematografistu kopražojums, saņēmusi augstu novērtējumu Starptautiskajā Čikāgas bērnu filmu festivālā ASV. Tai piešķirta 2. vieta pilnmetrāžas animācijas filmu kategorijā. Kopš pirmizrādes Berlīnes Starptautiskajā kinofestivālā „Lote” saņēmusi jau sešus starptautiskus apbalvojumus. Čikāgas festivālā speciālo balvu saņēma latviešu režisora Edmunda Jansona veidotā animācijas filma „Kā lupatiņi mainījās”.

• Latvijas Universitātes sieviešu koris „**Minjona**” diriģenta Romāna Vanaga vadībā Starptautiskajā Ķoru čempionātā Ķīnā izpelnījies augstāko atzinību – **Platina medaļu** un 500 eiro lielu naudas balvu.

• 14. novembrī kinoteātrī „**Splendid Palace**” Rīgā notika dokumentālās filmas „**Pēdējā tempļa kronikas**” pirmizrāde. Režisors **Dāvis Šimanis** uzņēmis filmu par vienas celtnes – Latvijas Nacionālās bibliotēkas likteni, atainojot tās celtniecības gaitu. Filma tapusi četru gadu laikā, skaidro režisors, galvenā uzmanība pievērsta pasaulslavenā arhitekta Gunāra Birkerta ēkas projektā iemiesotai vizijai par tēvzemi Latviju. Kaut arī Nacionālās bibliotēkas ēkas būvdarbi vēl nav galā, filma, kas, domājams, nebūs vienīgā šīs celtnes likteņa atainotāja, ir izveidota istā brīdī. Tā piesaista sabiedrības uzmanību ne tik daudz šķēršļiem un grūtībām, ar ko saskārušies celtnieki, cik izcilā arhitekta ieceres īstenošanai no sapņa un idejas līdz *Gaismas pils* konkrētām aprisēm.

Normunda Tukiša izgudrojums iziet pasaulē

Vai zināt, kas ir lietusslapētājs? Kāds latvietis, mēģinot cīnīties ar apkārtējiem trokšņiem, par tā izgudrošanu nu guvis starptautisku atzinību. Par savu jaunievedumu Normunds Tukišs (*attēlā*) dalījies iespaidos ar saviem draugiem, kuŗi pamudinājuši viņu

rikoties. Izmēģinājis neskaitāmus variantus, kā cīnīties ar trokšņu problēmu, viņš kādā izstādē nējausi uzgājis materiālu (tas vizuāli mazliet atgādina sūkli), ko izmanto ūdens filtrācijai, un uzreiz iedomājies – nedaudz pārveidotu, to varētu izklāt uz savas palodzes. Un tiešām – kopš tā laika lietusslapētājs trokšņi vairs nav sagādājuši problēmas.

Konsultējies ar paziņām, Tukišs nolēma pieteikt lietusslapētāju (angliskais produkta nosaukums – *Quiet Windowsill*) nozīmīgajai jaunievedumu izstādei Ženēvā, ko viņš pats veselības problēmu dēļ apmeklēt nevarēja. Liels bijis pārsteigums, uzzinot, ka būvniecības kategorijā (apbalvojumi daļās vairākās kategorijās), viņš saņēmis augsta prestiža sudraba medaļu un ka interesenti latviešu stendu esot tiešām nozīmē „gāzuši apkārt”.

Tukišs saņēmis vairākus piedāvājumus no ārvalstīm, taču tirgošanu gatavojas sākt tikai tagad, jo viss gads pavadīts dažādu ar patentēšanu saistītu formālītāšu kārtēšanā. Paralleli tam viņš pētījis arī trokšņu ietekmi uz veselību, un, izskatot dažādu valstu pētījumus, izrādījies, ka pilsētas trokšņi atstāj visai nopietnu iespaidu uz organismu un spēj pat izraisīt sirds un asinsvadu slimības. Pētījumos arī pierādīts, ka lietusslapētājs fona trokšnis palielinās par 50% un var sasniegt pat 60 decibelus. Par Tukiša izgudrojumu, kuŗa cena varētu būt ap 10 latu, ieinteresējusies arī kāda ASV veikalā ķēde.

Latvijā radīts dizains iekaro pasauli

Pašmāju mēbeļu ražošanas uzņēmums *Rīgas krēslu fabrika* (RKF) ir izpelnījies plašu atzinību vietējā un starptautiskā mēroga tirgū ar savdabīgi un neierasta dizaina darinājumiem – ķebļītis *BLOOM* vai šūpulzirdziņš *ROO*. Šūpulzirdziņš (*attēlā*) darināts no vienas saplākšņa loksnes, un tajā ir tikai trīs detaļas.

”RKF pēdējā pusotra gada laikā ir ieviesusi ražošanā veselu rindu jaunu produktu, kuŗi īsā laikā tikuši ievēroti un kļuvuši plaši pazīstami. Mūsu ieskatā dizainam ir izšķirīga nozīme produktu pievienotās vērtības palielināšanā,” saka uzņēmuma vadītājs A. Circenis.

Pēc uzņēmuma līdzīpašnieka Alda Circeņa veidotā dizaina tapušais ķebļītis *BLOOM* ieguvis gan nozīmīgo dizaina balvu *Red Dot Award: Product Design 2012* Vācijā, gan bronzas godalgu konkursā *International Design Award 2011* ASV.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

“Karaganova doktrīnu” īstenojot

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Baraks H. Obama tātad dabūjis iecerētos *four more years*. Un portālā www.slate.com Viljams Saletans mierina

nošļukušos zaudētājus, norādot, ka Obama patiesībā esot mērens republikānis, daudz neatšķiroties, teiksim, no Eizenhauera vai Niksona. Varbūt šāda pieeja būs mierinājums arī lieliskajam *Latvijas Avīzes* feļetonistam Egilam Līcītim, kas 31. oktobrī rakstīja: “Mītš Romnij, turam ikšķus!”...

Te gan būtu vērts atgādināt, ka prezidents Obama š. g. martā, nezinot, ka mikrofonu ieslēgts, klusītiņam pateica Dmitrijam Medvedevam, ka pagai-

dām viņš nevarot strīda jautājumos piekāpties Krievijai, jo viņam priekšā ir vēlēšanas. Pēc tam viņš būšot pielaidīgāks.

Redzēsim... Tikmēr prezidents Putins padzinis savu aizsardzības ministru Serdjukovu, kas iestidzis šaubīgās machinācijās, un šo posteni uzticējis savam senam draugēlim Sergejam Šoigu, kuŗš uzaudzis Tuvā pie Mongolijas robežas, konfesijas ziņā ir budists (jā gan) un 20 gadu garumā veica ārkārtas situāciju un civilās aizsardzības ministra pienākums un pēdējo pusgadu bija Maskavas apgabala gubernatora amatā. Tagad viņam būs jāizskauž nebūšanas Krievijas bruņotajos spēkos.

Kremlis neatstāj novārtā arī rūpes par t. s. tuvējām ārzemēm

jeb pēcpadomju telpu. Te paliek spēkā jau 1992. gadā izstrādātā “Karaganova doktrīna”: ārpolitikas eksperts Sergejs Karaganovs jau toreiz formulēja vadlinijas, pie kuŗām vēl tagad turas prezidents Putins. Un proti: visnotaļ Krievijas labā jāizmanto pēcpadomju telpā mītošo **krievvalodīgo** potenciāls. Tiem jābūt **ietekmes faktoriem**, un no šiem cilvēkiem Krievijai ir lielāks labums, nekā būtu tad, ja viņi “repatriētos” uz Krieviju. Tiem jāklūst par spēcīgu politisku anklāvu (*enclave*), un Krievijai allaž jāuzstājas kā krievvalodīgo aizstāvei.

Un, māca Karaganovs, esot allaž jāuzsver, ka krievvalodīgo tiesības pirmām kārtām ir apspiestā mazākuma tiesības, cil-

vēktiesības pašas par sevi, - tas globālos forumos labi skan.

Portālā www.opendemocracy.net Džons Besemers savā rakstā *Towards a greater Putistan?* norāda, ka Putins patlaban cenšas PSRS kādreizējās t. s. savienotās republikas aizvīlināt prom no Eiropas Savienības un radīt situāciju, lai šim jaunvalstī Maskava “aizstātu Briseli un Berlīni”, būdama iecerētās Eirāzijas Savienības centrs. Patlaban Kremlis sācis “spēlītes” ar Moldovu, piedāvājot lētāku gāzi, ja Kišiņevā atmestu cerību kļūt par ES dalībvalsti. Arī Moldovā, īstenojot “Karaganova doktrīnu”, Kremlis savos nolūkos izmanto turienes krievvalodīgos.

Pēcpadomju telpa vispār ir pārāk šaura Krievijas ambīci-

jām, un Pēterpili oktobra beigās notikušais IV Vispasaules tautiešu kongress bija pulcējis 500 delegātus no 94 (!) valstīm, un tajā piedalījās arī 200 delegātu no Krievijas. Nolemts “stiprināt partnerattiecības starp krievu kopienām visā pasaulē un vēsturisko dzimteni”. Saskaņā ar “Karaganova doktrīnu” šajā kongresā nolemts “**sniegt juridisku palīdzību krievvalodīgajiem Latvijā un Igaunijā**”.

Šis doktrīnas dedzīga piekritēja ir Eiropas krievu alianses priekšsēde, Eiropas Parlamenta deputāte Tatjana Ždanoka, kas Pēterpili bija ļoti rosīga. Viņa Eiropas Parlamentā ievēlta no Latvijas, tāpat kā Inese Vaidere. Bet kāda atšķirība!

Franks Gordons

TIESĪBAS BŪT LATVIETIM

Manā pasē, kas izdota 2004. gadā, nav tautības ieraksta, un Saeima grib lemt, ka tam tur nekad nav jābūt. Iepriekšējā pasē ieraksts „latvietē” bija, bet šķiet, ka arī nākamajā pasē, kuŗa, pases derīguma termiņam beidzoties, pēc pāris gadiem būs jānomaina ar jaunu, tāda ieraksta nebūs. Līdz šī gada pavasarim pasē pēc izvēles varēja ierakstīt tautību, taču šī iespēja nu ir svītrotā.

Manā pasē tautības ieraksta nav tāpēc, ka savulaik jautājumu par manu tautību neviens man neuzdeva un toreiz neienāca prātā, ka šī ieraksta varētu arī nebūt.

Šā gada 2. oktobrī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija izskatīja likumprojektu „Grozījums Personu apliecināšanu dokumentu likumā”. Grozījuma būtība bija pasu turētājiem dot iespēju ierakstīt pasē tautību. Komisija pieņēma lēmumu šo likumprojektu neatbalstīt. Saeimas plēnārsēdē 25. oktobrī, kad likumprojekts tika izskatīts pirmajā lasījumā, 38 deputāti nobalsoja par grozījumu, kas paredz tautības ierakstu pasē, ja cilvēks to vēlas, 39 deputāti nobalsoja pret šo ierakstu, četri atturējās, bet pieci deputāti par šo jautājumu vispār nebalsoja, kaut gan atradās Saeimā. Saeimas balsojums sabiedrībā izraisīja krietnu viļņošanu, un šobrīd Nacionālā apvienība atkārtoti ir iesniegusi Saeimā deputātu iepriekš noraidītos grozījumu likumā par personu apliecināšanu dokumentu.

Kādi ir to deputātu argumenti, kuŗu ieskatā tautības ieraksts pasē nav vajadzīgs? Pirmkārt, tiek sacīts, ka daudzviet pasaulē pasi uztver kā piederību valstij, nevis etniskas izcelsmes aplie-

cināšanas dokumentu. Otrkārt, Eiropas Savienībā šādas iespējas neesot nekur. Par pamatojumu tam, ka tautība pasē nav jārakstā, tiek arī minēti 1927. gada 21. aprīlī Latvijas Ministru kabineta pieņemtie noteikumi par iekšzemes pasēm. Tajos rakstīts, ka iespējas pasē minēt tautību nav. Šī iespēja tika atjaunota līdz ar Latvijas okupāciju saskaņā ar Latvijas PSR Tautas komisāru padomes 1941. gada 20. marta lēmumu. Savukārt 1992. gada parauga pasēs šāda iespēja pēc inerces saglabājās.

Interesanti ir ieskatīties Saeimas plēnārsēdes stenogramā, jo gan viena, gan otra viedokļa aizstāvjiem ir sava taisnība.

Dzintars Rasnačs (*VL-TB/LNN*): „(..)Latvijai ir saistoša gan ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija, gan arī spēkā esošais likums „Par Latvijas nacionālo un etnisko grupu brīvu attīstību un tiesībām uz kultūras autonomiju”. Kas tad ir rakstīts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 15. pantā? „Katram cilvēkam ir tiesības uz tautību, nevienam patvaļīgi nedrīkst atņemt tā tautību.” Kas ir rakstīts likumā? Kas ir rakstīts minētajā likumā? Un tas būtu ļoti uzmanīgi jāpaklausās viskaimīgākajam tautības ieraksta noliedzējam kollēgam Judinam. Spēkā esošajā likumā ir rakstīts, ka katram 16 gadu vecumu sasniegušam Latvijas Republikas pilsonim vai personai, kas nav Latvijas Republikas vai citas valsts pilsonis un kam Latvijā ir pastāvīga dzīvesvieta, ir tiesības saskaņā ar savu nacionālo pašapziņu, - es uzsvēru, saskaņā ar savu nacionālo pašapziņu! - un nacionālo izcelšanas likumā noteiktajā kārtībā uzrādīt vai atjaunot savos dokumentos nacionālo piederību (..)”

A. Judins (*Vienotība*): “Jā, varam ieskatīties tiešām vēsturē.

Ja mēs paņemam pirmās Latvijas Republikas pases, mēs varam redzēt, ka tiešām bija sākumā rakstīta tautība. Kāpēc? Tāpēc, ka 20. gados, kad bija jānoteic, tieši kur tā robeža starp Lietuvu un Latviju, starp Igauniju un Latviju, bija svarīgi saprast, kādas tautības cilvēki dzīvo attiecīgajā zemē. Taču, ja mēs paņemsim 30.gados izdotas pases, mēs vairs neredzēsim tādu ierakstu. Par pasēm runājot, jāteic, ka es arī atnācu ar dokumentiem - ar to pasu kopijām, kuŗas izsniegtas pirms 50-60 gadiem. Tiešām ir ļoti interesanti redzēt, ka tika ierakstīts ne tikai par tautību, bet arī par ticību. Arī par izglītību ierakstīja! Piemēram, vienam cilvēkam tieši tā pasē rakstīts: „Uzdodas analfabēts.” Vai mēs gribam tādus ierakstus? Droši vien daži grib, jo pilnīgi atbilst tam!

Cits piemērs. Toreiz pasē tika ierakstīta arī profesija. Vai mēs to gribam rakstīt - nodarbošanos? Jautājums ir tāds: kas ir pase? Paskatīsimies juridiski uz jautājumu! Pasē ir rakstīts, ka tas ir dokuments, kas apliecina personas identitāti. Un jautājums: vai visas identitātes ir jāuzskaita? Vai tiešām cienījamiem kollēgām gribētos, lai viņu izglītība būtu atspoguļota pasē? Es domāju, tieši doktora grada ieguvējiem - kāpēc gan ne? Varbūt tieši tiem, kas joprojām ar vidējo izglītību, negribas. Bet tā ir identitāte! Cits cilvēks var būt lepns, ka viņš ir vīrs, citam lepnums ir saistīts ar nodarbošanos. Cits varbūt ir lepns, ka viņš ir makšķernieks... Mums ir vairākas identitātes. Jautājums: vai mēs gribam pasē rakstīt visu, kas cilvēkam ir svarīgi?

Nu, es atvainojos, kādam varbūt vienkārši gribētos zīmēt pasē! Vai ļausim tiešām viņam tur saulīti uzzīmēt tāpēc, ka viņam tas ir svarīgi?! Pase ir do-

kuments, un šis dokuments ir nepieciešams, lai cilvēku identificētu. Ja cilvēks... (*Zālē aug troksnis*.) Valstij ir šī informācija, un es tiešām esmu ļoti pārsteigts, ka jautājums par pasi ir sajaukts ar jautājumu par cilvēka nacionālo piederību (..)”

D. Stalts (*VL-TB/LNNK*): “Jau padomju laikā, izsūtot līvis no Ziemeļkurzemes uz lielākām pilsētām un iesūtot vietā citu novadu ļaudis, lībiešu tauta aizvien straujāk zaudēja savu identitāti, ko tik ļoti rūpīgi bijām sākuši kopt Latvijas brīvvalsts laikā. Pēc izsūtīšanām vai ikviens Ziemeļkurzemē palikušais līvis jutās apdraudēts tikai tāpēc, ka var atšķirties no kopējās masas, un tieši to arī vēlējas padomju vara - padarīt visus mūs... visus vienādus padomju tautas pilsoņus. Cīņa par lībiešu tautības ierakstu pasē bija lībiešu kultūras un nacionālās atmodas aizsākums. Toreiz - 70. gadu beigās - mans tēvs Dainis Stalts un māte Helmi Stalte kopā ar lībiešu aktivisti Emmu Ērenštreiti vāca latviešu inteliģences parakstus, lai atbalsta līvis viņu centienos iegūt tiesības savu tautību ierakstīt pasē. Toreiz, nebaidoties no padomju varas nosodījuma, parakstījās Ojārs Vācietis, Marina Kosteņecka, Raimonds Pauls, Visvaldis Lāms, Imants Ziedonis, Imants Zemzaris, Jānis Liepiņš un arīdžan Jānis Peters, kuŗš gan beigās, nobīdamies no iespējamām čekas represijām, savu parakstu atsauc. Kopumā parakstījās ap 20 inteliģences un 20 līvu pārstāvju, kas bija ievērojama uzdrīkstēšanās tiem laikiem.

Pēc tam, kad vēstule tika iesniegta Augstākajai padomei un partijas Centrālkomitejai, sekoja dažāda mēroga aktivitātes, lai vispār izskaustu lībiešu vārdu no aprites Latvijas PSR teritorijā. Bija arī tādi lībieši, kas, riskējot ar deportāciju un

apcietināšanu, tomēr nepameta pasu galdu, iekams nebija pasē ieguvuši ierakstu „lībietis”. Starp viņiem bija arī mans vecaistēvs Oskars Stalts, tālbraucējs kapteinis, kuŗš vienmēr visiem ar lepnumu rādīja savu pasi un uzsvēra savu piederību Eiropas vismazākajai tautai.

Tagad atļaušos nolasīt jums lībiešu lielākās nevalstiskās organizācijas „Līvu savienība” vēstules fragmentu (..): „Pēdējo gadu laikā Latvijas Republikas otrā pamattauta ir spējusi bagātināt mūsu valsts kultūru un nacionālās bagātības ar jūtamu pieņemumu: izdotas grāmatas, mācību līdzekļi, lībiešu-latviešu igauņu vārdnīca. Pārtulkota lībiešu valodā Latvijas Republikas Satversme, sarīkoti desmitiem kvalitatīvu pasākumu dažādās Latvijas vietās, ar mērķi apliecināt lībiešu kultūras mantojuma unikālītāti un ciešo saikni ar latviešu kultūru un valodu. Visu šo darbu veic cilvēki, kuŗu senči ir lībieši, un būtu nesaprotami, pat pazemojoši liegt iespēju ļoti daudziem Latvijas pilsoņiem lepoties ar ierakstu savā pasē „lībietis”, „lībiete” vai „līvis”, kaut arī tas būtu tikai viens ieraksts personu apliecināšanā dokumentā. Tas ir emocionāli svarīgi lielas daļas mūsu valsts iedzīvotāju pašapziņas saglabāšana.”

Droši vien juristam Judinam, runājot par tautības ierakstu pasē un sakot, ka pase ir juridisks dokuments, nevis nacionālās identitātes (un arī dvēseles identitātes) apliecinājums, ir taisnība no formālā viedokļa. Tomēr, apzinoties, ka esmu mazas tautas pārstāve un ka lielvarām patiesībā vienmēr ir bijis vienvaldība, kas notiek ar tiem, kuŗu skaits nav mērījams miljonu miljonos, es gribu tiesības savā pasē ierakstīt, ka esmu latvietē. Jo man ir tiesības būt latvietē.

Sallija Benfelde

Paužot patiesību, kas nenonāvē cerību

Dzejnieks un diplomāts Jānis Peters sarunājas ar Ligitu Kovtunu un Gundegu Saulīti

Jānim Peteram šoruden iznāca dzejoļu krājums „Minchauzens un kamikadže”, kurā sakopoti tikai neatkarības gados sarakstīti dzejoļi. Tātad – dzejoļi bez cenzūras acs. Tajos Peters nereti izmanto vēsturiskus notikumus, vēsturiskas personas, lai pāri laikiem mestu lokus no pagātnes tagadnē, raisot domas par nākotni. Tēlaina, latviski skanīga un dziļa dzeja rosina domas par mūsu likteņiem. Līdzīgā ievirzē ritēja arī mūsu saruna, kurā viesis vairākkārt atkārtoja: „Es esmu dzejnieks.”

Kā jūtaties pēc jaunās dzejoļu grāmatas iznākšanas?

Par šo grāmatu man ir īpašs gandarījums gan tāpēc, ka esmu to uzrakstījis, gan tāpēc, ka tā ir iznākusi. Valtera un Rapas grāmatnīcā tā vienu brīdi bija pat visvairāk pirktu grāmatu vidū. Mani tas pagodināja.

Tad jau šogad iznāca arī piedalīties Dzejas dienās?

Es pēdējā laikā gluži uz katru ielūgumu neskrienu, bet vispirms Nacionālajā teātrī bija grāmatas atvēršanas svētki, pēc tam piedalījies sarīkojumā Jūrmalas kultūras centrā, un man par lielu prieku tajā bija daudz cilvēku. Tātad mani nav aizmirsuši. Kad mēs, manas paaudzes dzejnieki, bijām zenītā un kad arī dzejas izplatība bija zenītā, bijām pieraduši, ka cilvēki sarīkojumos daudz jautāja. Parastie dzejas vakari noritēja divās daļās: pirmā bija dzejas lasīšana, otrā – plaša un iespējami dziļa saruna ar lasītājiem, kas jautāja par dažādām tēmām, ne tikai par literatūru un mākslu, arī par sabiedriskajām norisēm, un mazāk drosmīgie rakstīja zīmītes ar jautājumiem. Man vēl tagad ir saglabājušās zīmītes ar jautājumiem, kurās varētu nodot Rakstniecības muzejā...

Tātad saņēmt labu profesionālo gandarījumu?

Jā, bet ne tikai par sevi. Es biju skeptiski noskaņots, domādams, ka Dzejas dienas ir nomirušas un ka tie dzejnieki, kas ir par mani jaunāki, mazliet mazliet mazliet uzpumpē šo Dzejas dienu nozīmi. Bet tagad es pārliecinājos, ka sabiedrībā (man bail lietot vārdu „tauta” – tas ir kaut kas milzīgi cēls un dziens, tās vārdā runāt ir grūti) atkal atgriežas vajadzība pēc dzejas dzīvā vārda. Arī Dzejas dienu organizātoriskā puse tagad ir sakārtojusi.

Tas jau ir ārkārtīgi optimistisks secinājums!

Nu, kā mēs skatāties. Katrs skatās no sava skatu punkta. Ir tāds radoraidījums „Krustpunktā”, uz to zvana klausītāji. Es klausos – viens zvana un apgalvo, ka mūsu valsts brīnišķīgi attīstās, otrs saka – mums viss iet uz galu, Latvija izdzīvo savu pēdējo stadiju. Kāds nu kuņam novērojums, kāds kuņam sauklis, gan personiskais, gan tīri objektīvi sociālais. Es domāju, ka uz notiekošo ir jāskatās optimistiski.

Galvenais jautājums, kāpēc gribējās uzziņāt jūsu domas tieši novembrī: kā šķiet jums, vai nav apdzisusi radošās inteliģences sabiedriskā aktivitāte?

Redziet, mēs, mana paaudze, bijām ļoti pazīstami sabiedrībā.

Jānis Peters sarunas laikā redakcijā

Foto: Imants Urtāns

Pat tie, kas nebija lasījuši nevienu Ojāra Vācieša dzejoļi, tie zināja, ka Vācietis nav inženieris, bet ir dzejnieks. Par Imantu Ziedoni nemaz nerunājot. Viņa dzejoļus arī sākumā nemaz plaši nelasija un nesaprata, bet tad, kad Imants sāka runāt par tautas dzīvības lietām prozā – grāmatā „Kurzemīte”, kaismīgi runādams par lietu kārtību, par tradīcijām, ne tikai par kolchozu dzīves uzlabošanu, kā pašreiz viens otrs mēģina apgalvot. Tad sāka lasīt arī

kaunināti tie, kas neiejaucas dzīvē, tāds virziens bija, tas jāatceras. Imants Ziedonis kopā ar ukraiņu dzejnieku Vitāliju Korotiču brauca uz Tadžikiju un abi kopā sarakstīja aprakstu grāmatu „Perpendikulārā karote” – tur atkal bija par nacionālās identitātes problēmām. Ziedonim bija milzu autoritāte, arī Mārim Čaklajam. Dainis Ivāns un Arturs Snips pacēla Daugavpils HES problēmu, lai Latvijā atkal neiebrauktu simtiem tūkstošu mig-

jautā: „Jums visu aizliedza, bet kā tad radās tās lielās, skaistās latviešu filmas?” Sestdienās, kad iznāca *Literatūra un Māksla*, es ik nedēļu varēju izlasīt plašu atvērumu ar savu kolleģu dzeju. Pastāvēja zināma sacensība, tagad teiktu – konkurence starp dzejniekiem. Ja Mārim Čaklajam bija skaista dzejoļu kopa, es arī gribēju. Mēs nebijām pārāk skaudīgi, cits cita darbus uztvērām pozitīvi. Ja bija Imanta Ziedoņa kopa, teicām: „Imant, tas dzejolis tev ir ļoti labs!” Tolaik nelietoja vārdu „ģeniāls”, tik banāli mēs nebijām. Teicām: tas ir labi, tas ir jauki, teicām – tas ir būtiski. Dzeju publicēja gandrīz visos izdevumos, pat *Ciņā*, kas bija Latvijas kompartijas oficiālais izdevums. Mēs zinām, ko tas nozīmēja totalitārā režīmā, bet arī šī avīze nevarēja iztikt bez dzejas, acimredzot bija aprēķins, lai nezaudētu lasītāju, jo politiski kokainie raksti un oficiālie ievadraksti nevarēja piesaistīt dzīvu interesi.

Ši padomju iekārtā iegūtā dzejnieku autoritāte un popularitāte ļāva tieši radošajiem darbiniekiem nostāties **Atmodas kustības priekšgalā. Jūs, piemēram, aicinājāt dažnedažādu spēkus pulcēties kopā, lai dibinātu Tautas fronti.**

Atceros 1988. gada 30. augustu, kad man bija gods visas Tautas frontes atbalsta grupas aicināt uz kopāsānākšanu. Sapulcējās visi spēki – no komunistiem līdz helsinkiešiem, no tā sauktajiem „gaišajiem” līdz bijušajiem politieslodzītajiem. Lai cik pretrunīgas bija nostādnes, visi vienojās par pašu galveno – mums ir jādibina Tautas fronte. Toreiz mēs bijām kopā un vēl arī Tautas frontes 1.kongresā, kur es lasīju pamatreferātu un kad es par priekšsēdi visai patvarīgi izvīrāju Daini Ivānu. Protams, no mums šķēlās nost tie, kas vēlāk kļuva par interfronti. Es biju pārņemts no tā, cik pacilājošs noskaņojums valdīja zālē. Bet visa sākums bija 1. un 2. jūnijā inteliģences kopasapulcē jeb plēnumā, kur Vulfsons teica savu slavenu runu par okupāciju.

Tagad bieži mums pārmet, ka esam atgrūduši nelatviešus...

Es negribu visu labo un visu sliktu uzgrūst tādām jēdzienam kā „latvieši”. Ja mēs skatāties vēsturē, tur var atrast visu ko. Tagad mēs maz runājam par to milzīgo enerģiju un daudziem talantiem, kas savus spēkus veltīja nevis Latvijas valsts izveidošanai, bet gan boļševisma nostiprināšanai Padomju Savienībā. Tādu latviešu bija daudz, mēs par viņiem zinām maz, pat vēsturnieki nav daudz tos pētījuši. Ja šie spēki savulaik būtu atdoti Latvijas celšanai, mēs arī šodien būtu daudz citādākā situācijā. Varētu uzdrošināties teikt, ka latviešu tautības cilvēki ir pārvaldījuši divas valstis – Latviju un Padomju Krieviju, vēlāk – Padomju Savienību līdz 1937., 1938. gadam. Eduards Bērziņš, Jēkabs Peterss, Lācis, Stučka, Mežlauks, Rudzītaks, Eidemanis, Ivars Smilga – ievērojami padomju valsts darbinieki, visi bez tiesas nošauti 37.-38. gadā. Un viņu vārdi turpmāk no vēstures tika izdzēsti. Bet šis tautai zudušais spēks ir jāpazīnās. Tagad dažkārt brīnāmies, ka mums daudzās pozīcijās iet slikti. Šis potenciāls ir nelietīgi, nevēdzīgi izmantots, paši cilvēki ideoloģiski apmāti un patiesībā iznesti cauri. Arī šī gena vēl ir dzīva.

Versija, ko dažkārt dzirdam, ka latvieši savulaik ir izglābuši boļševiku varu, ir tuvu patiesībai. Latviešu strēlnieki taču ir pirmās regulārās Sarkanās armijas daļas. Tā saucamā sarkanā gvarde jeb sarkanarmiešu krievu daļa bija vazaņķi, dezertieri – laužuši savu zvērestu, nodevuši gan caru, gan tautu un Dievu. Bet latviešu strēlnieku pulkos nebija dezertieru un diemžēl liela daļa pievienojās lieliniekiem. Kas to zina, kā būtu ievirzījusies vēstures gaita, ja boļševikiem nebūtu ļauts sarīkot bruņotu apvērsumu? Kā attīstītos Krievija? Kad nodibinātos Latvijas valsts? Es esmu dzejnieks, es varu fantazēt, kas būtu, ja būtu.

(Turpinājums 7. lpp.)

Jānis Peters

Dzintara čūska

*Kuršu un jātvingu ceļā
dzintara dzīsla deg,
ceļā, kur izkusa sveķis,
tagad Daugava tek.*

*Sa-pazīsimies, brāļi,
likteņa vēji sveļ –
latvieši, igauņi leiši –
spītīgais Baltijas ceļš.*

*Tē, kur mēs stāvam un gribam,
tā kā vilceni vilks,
tā dziesma, kas mātes pienā,
tālāk par mūžiem ilgs.*

*Ziemelis miroņu velā
dzīvus reiz ieģērba mūs,
kuršu un jātvingu ceļā
atgriezties mājās mums būs –*

*somu un ugru, un baltu
ceļā, kas Baltijas ceļš,
dzīsla kā dzintara čūska
naidnieka zobenu dzels.*

*Kuršu un jātvingu ceļā
zēģelē Tēvzemes vējš,
vilki pret debesīm gaudo,
valoda – akmeni plēš.*

viņa dzejoļus. Mēs bijām sabiedrībā pazīstami un bijām nobriedinājuši savu statusu psiholoģiski tik tālu, ka varas pārstāvji sāka ja ne no mums būt, tad ar mums rēķināties. Man ir nācies dzirdēt no Latvijas kompartijas centrālās komitejas instruktoriem: „Mēs pieņemām tādu un tādu lēmumu, bet ko par to teiks Ziedonis?” Viņiem bija svarīgi, vai Ziedonis asi neuzstāsies pret nolemtu. Bet es, protams, runāju nevis par Staļina laikiem, bet par Brežņeva laiku un vēlākiem gadiem, kas, protams, arī nebija nekādi jaukie, bet polemika jau toreiz bija modē, padomju sabiedrībā rakstnieki tika aicināti rakstīt publicistikā,

rantu un nesabeigtu dabu.

Arī jūsu autoritāte un popularitāte bija iegūta gan ar dzejoļiem, gan ar Raimonda Paula dziesmu tekstiem.

Dzejai tolaik bija tādas atbalsta disciplīnas, kā, piemēram, dziesmas. Pauls rakstīja dziesmas, Imants Kalniņš, Mārtiņš Brauns, Ivars Vigners, Uldis Stabulnieks. Arī Ojārs Vācietis tika komponēts. Pašlaik mums nav visu aptverošas literārās vides. Tolaik, pagājušā gadsimta sešdesmito gadu beigās un septiņdesmitajos, bija. Kas to radīja? Periodika. Es necenšos slavēt padomju laiku, bet, ja mēs šo patiesību noklusēsim, tad jaunatne neko nesaņems, tad jaunatne neko nesaņems. Jau tagad jauni cilvēki

(Turpināts no 6. lpp.)

Paužot patiesību, kas nenonāvē cerību

Tomēr – kā tad ir ar dzejnieka uzdevumu?

Lasiju Jāņa Rudziša grāmatu. Tajā pieminēts dzejnieks Andrejs Irbe, kas reiz intervējis zviedru rakstnieku Eivindu Jūnsonu (*Eyvind Johnson*). Un viņš ir sacījis: „Dzejniekam ir nepieciešams teikt patiesību, bet ne tā, ka nonāvē cerību.” Tāpēc es gribu teikt – tā patiesība, kas nenonāvē cerību, mums ir jāzin.

Tad ir kāda smalka patiesības robeža?

Dzejniekam tā ir jābūt.

Kā ar to cerību ir šobrīd, ja skatāmies nākotnē?

Uz pagātni var skatīties, bet nākotni var tikai paredzēt, noskārēt. Nevar atbildēt vispārīgi: būs jau labi vai arī – būs briesmīgi, Latvija piedzīvo pēdējo stadiju, tā arī nedrīkst. Es domāju, ka latvieši 1989.-1990. gadā sašņāpējās, dzīvoja illūzijās, un pretstatā pastāvošai ideoloģijai domājām, ka brīnišķīgi ir tur, aiz dzelzs priekšvara. Salīdzinājumā ar mūsu īstenību tā, protams, bija. Bet, ja šis priekšvars ar tautas pašas spēkiem tika salauzts, tad pašu spēkiem jāveido līdzīga dzīve tai, kāda ir, nu, teiksim, kaut vai tepat, otrpus Baltijas jūras. Kad Tautas frontes gados bija iestājusies benzīna krīze, viens dzejnieks man teica: „Angļi vai norvēģi mums dos par velti.” – Mīļais kolēģa un draugs, par velti nedos! Bet viņš tolaik domāja tik „pozitīvi”, visu došot par velti. Neko nedos par velti, pa-

Jānis Peters

Starorīga.lv

*Kā zilenes skrien lampu virknes mūros,
un brūklenes slid atpakaļ kā zīds,
dziļš atvars Daugavā vērpj atblāzmu kā buras,
zaļš vilnis vilina uz jūrām tiltus līdz.*

*Balts zibens kupolā un sudrabs lēktu pusē,
sirds izmisums ir mākslinieka triekts
gaišs aizlūgums par dzīvībām, kas klusē,
par karogu virs pils, kas neatriebts.*

*Pār Daugavu šais gadusimtos gaŗos
nes mūsu bērnu Lielais Kristaps vēl,
un staro Rīga, staro Rīga, staro,
un staro Rīga mūžīgi.lv*

šiem jānopelna. Mēs laikam neprotam nopelnīt, bet var jau sākt filozofēt – varbūt daudz ko jau esam nopelnījuši. Tiesa, mēs nesam bagāti, tomēr ir iegūti pilnīgi kas cits. Mums ir vaļā robežas, un tas ir viens no galvenajiem iekārojumiem, jo tā ir brīvība. No vienas puses – liela nelaieme, cilvēki brauc projām. Bet, ja mēs gribam būt Eiropas Savienībā, mums jābūt tik izglītotiem, vai arī tiem, kas ir izglītoti, vajadzēja plašāk skaidrot: ka mēs ne tikai deleģēsim daļu savas neatkarības visai lielajai Eiropas ūnijai, bet mūs sagaida arī brīvā izceļošana un brīvais darba tirgus, pēc kā tik ļoti alkām.

Ir publicēts tāds pētījums, ka 42% Latvijas iedzīvotāju vēl

joprojām ir ieskaŗts, ka viņiem arī neatkarības apstākļos vairāk labumu jāsaņem no valsts... Vai tas nav infantili?

Es domāju, tā arī ir to piecdesmit okupācijas gadu domaŗšana. Tā mainās ļoti lēni, pat jauni cilvēki, kas ir augši un veidojuŗies jau mūsu neatkarības gados, domā ļoti līdzīgi padomju cilvēkiem, kas visur redzēja valsti. Privātiniciāŗivas nebija pašos pamatos.

Tad vai brīvais darba tirgus tagad neapdraud mūsu dzīvo spēku?

Mēs esam iedomājuŗies, ka nedrīkst braukt prom no Latvijas. Kāpēc?Tā arī ir viena psiholoģiska kļūda. Vai tāpēc, ka jāmīl tā zeme, kuŗā esi piedzimis? Nav

obligāti, ja runā tā prāŗmatiski un mazliet ciniski. Var jau mīlēt, arī nedzīvojot ŗeit. Ja mēs paŗi aicināŗām pievienoties Eiropas Savienībai, tad vajag tās sekas vai nu baudīt, vai pāŗciest. Kāpēc viens dakŗteris nevar strāŗdāt par labu algu Vācijā? Iestāŗoties Eiropas Savienībā, mēs balsojām arī par latvieŗu daļēju izkļīšanu.

Arī tad, ja Latvijā paliktu uz pusi mazāŗk iedzīvotāju un puse no tiem – latvieŗi, arī tad tā būtu tauta, kas nav nozudusi no zemes virsas. Es tīŗām saasinu, es esmu dzejnieks. Arī tad latvieŗu valoda pastāvētu, skolas būtu, tikai jautājums – kādā tautību okeanā mēs peldētu paŗi savā zemē. Es to nenovēlu, es to negribu. Bet tā ir brīva pāŗvietoŗšanās. Un Eiropas Komisijas priekŗsēdim Barrozu jau izspruka vārds „federācija”, tas nozīmē – augstākajā vadībā ŗis variants ir pāŗrunāts. Mēs „ŗūmējamies” par tautības ierakstu pasē, arī tas ir viens no simptomiem, ka mēs ejam uz federāciju. Es pats esmu par to, kā bijis līdz ŗim, – lai katrs dara, kā grib, - raksta vai neraksta tautību. Manā pasē ir ierakstīts, ka es esmu latvietis.

Tāŗad mūsu nāŗotne būs Eiropas valstu federācijā?

Skatāŗies, kas tagad pasaulē notiek. Ja ir Amerikas Savienotās Valstis, Krievija, Ķīna, – lielas imperijas, vēl Latīņamerikas valstis. Kas atliek Eiropai kā mazai teritorijai ar mazām valstīm? Jāŗada sava lielvalsts. Citāŗdi nemaz

nevar būt – daļa valsts neatkarības ir jāziedo, mēs taŗu neesam viena nokliduŗi, nosalūŗi maza zvaŗgznīte debesu izplatījumā, kas spēj pastāvēt viena paŗi, par ŗpīti visiem Jupiteriem.

Kā tad, apzinoties ŗo gaitu, svinēŗim 18. novembri?

ŗitā vien! Karogi jau divi mums ir. Arī divas himnas – Eiropas un Latvijas. Pase ar diviem uzrakstiem – Eiropas Savienība un Latvijas Republika. Vēl tikai nav par svinamo dienu pieņemts Eiropas Savienības dibināŗšanas datums. Mēs nevaram uzvesties tā – būt Eiropas Savienībā, gribēt saņemt Eiropas labumus un gausties, ka daļa cilvēku brauc prom no Latvijas, lai strāŗdātu citās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Atliek vai nu būt ŗai Savienībā, izpildīt noteikumus un pieņemt par labu ŗo situāciju, vai stāŗties ārā. Bet mēs esam jau iekŗā! Es jau arī, mīļās, negribu, ka Latvijā paliek maz latvieŗu, ka brauc projām, bet es neesmu tikai dzejnieks, esmu arī reālists. Piemēŗam, Eiropā nopelnīta nauda nonāŗ arī Latvijā, vismaz izbraukuŗo ģimenēs.

Kā tad mums, ŗeit Latvijā palikuŗajiem, turēŗies?

Tikai katram savos spēkos.

Ko jūs tuvajos Valsts svētkos varat novēŗt Latvijas valdībai un likumdevējiem?

Lai nāŗkamajāŗs vēlēŗšanās viņi balso par tāŗdiem cilvēkiem, no kuŗiem iznāŗtu laba Saeima, kas savukāŗt izveidotu brīniŗķīgu valdību!

Mūsu Alamo

Pāŗlasot gadskāŗtējās PBLA sēdes norises Rīgā, konstatēju, ka nekas tā īsti nav mainījies, kopŗ PBLA valde pirmo reizi pēc Latvijas neatkarības atjaunoŗšanas 1991. gada novembri pulcēŗas Rīgas pilī, lai uzklausītu toreizējās Latvijas valdības „atskaŗites”, pieņemtu virkni rezolūciju un dotos pie Brīvības pieminekļa fotografēties vēsturiskai kopbildei.

Arī 2012. gada PBLA sēde sekoja ierastajam formāŗam. Bija labi pāŗdomāta priekŗsēŗa runa, Valsts prezidenta un Ministru prezidenta cieņas apliecinājumi un labo nodomu rezolūcijas, kas atspoguļo mūsdienīgas problēmas Latvijā, un to atbalss latvieŗu diasporā. Kā parasti, ŗai sēdei bija gandrīz nemanāma rezonance Latvijas presē.

Un tomēr – kaut kas bija mainījies. Cerību pilnā apzīņa par tautas nacionālo atmodu, kas iezīmēja 1991. gada PBLA sēdi, ir pāŗvērtusies ŗaubās par nacionālas Latvijas spējām pastāvēt. Tīŗi tāpēc Jāņa Kukaiņa brīdinājumam – „ŗeit, pie Baltijas jūras, ir mūsu tautas Alamo” – vajdzēja pacelties kā trauksmes zvanam Latvijas baznīcu torņos un sabiedrībā.

Daŗas dienas pirms PBLA sēdes atklāŗšanas trauksmes signālu ieskandināja arī bijuŗā Kneseta deputāta Josija Ahi-

meira (*Yossi Ahimeir*) raksts laikrakstā *Jerusalem Post*: „Maza valsts zaudē savu identitāŗi”, kas ieguva minimālu plaŗsāŗiņas līdzekļu ievēŗību un - nekādu reakciju no valdības un inteliģences aprindām. Izraēlietis ir saredzējis un pateica to, ko latvieŗi neredz un baidās paust. (Raksta saĩsinātu versiju lasiet mūsu laikraksta nāŗkamajā numurā! – Red.)

Komentējot situāciju, kāds latvieŗu āŗsts saka: „Mana Latvija ir zaudēta. Latvija nav gribīga kaut ko darīt krievu plūdu novēŗšanai.”

PBLA sēdē Jānis Kukainis pateica, ka Latvija ir latvieŗu pēdējais bastions, kas ir jānosargā. Bet no kā?

Latvija ir jānosargā no pašiem latvieŗiem un viņu pāŗkrievorŗšanās tendencēm, kas pieaug proporcionāli krievu investīcijām Latvijā un Krievijas āŗpolitikas centieniem transformēt krievu kopienu Latvijā par spēku, kas spējēŗs sekmēt Krievijas āŗpolitiskās intereses un atgūt zaudēto ietekmi bijuŗajā padomju varas telpā.

Tā ir skarbā reāŗitāte, ar kuŗu saskāŗamies ŗajās novembŗa pēlēki drūmajās dienās, kad latvju tauta piemin Lāŗplēŗa dienu un 18. novembri. Svētku drānās tēŗpuŗies, mēs piesprauŗam sarkanbaltsarkanās lentītes pie krūŗim, noliekam ziedus pie Brīvības pieminekļa, iededzam sveŗites Rīgas pils sirmajos mūŗos un savu mājokļu logos un noskatāŗmies krāŗņo salūtu Dau-

gavas krastos. Pēc tam mēs aiztriecam savu nacionālo paŗapziņu aizkrāŗsnē, kur tā var atkal mierīgi gulēt vismaz līdz 4. maijam vai nāŗkamā gada Dziesmu svētkiem.

Honkongas bijuŗais gubernāŗors Kristofers Patens reŗi teica, ka kristalldzidri principi un ideāŗi, kas veido un stiprina sabiedrību, ir jāaizstāŗ pat tad, kad barbari ir pazuduŗi no pilsētas vaļņiem, jo vēsture mums māca - barbari vienmēr, vienmēr atgrieŗas.

(Izcēŗums mūsu – red.)

Nacionālas identitāŗes un paŗapziņas aizstāŗība ir nevis vienas - svētku dienas rotājums, bet gan tautas mūŗa ieguldījums tās pastāvēŗšanā.

Barbari ir atgriezuŗies pie Rīgas vaļņiem - skarbi, pļāpīgi un sveŗā mēlē runājoŗi, nevis izsmalcināŗi, pieklāŗīgi un atturīgi, kā latvieŗus raksturo Izraēlas deputāts. Un latvieŗi jau ir pāŗveŗuŗi vāŗtus viņu ienāŗŗšanai valstī. Latvijas „Alamo” nevar nosargāt nedz latvieŗu diaspora,

nedz PBLA, nedz NATO, nedz Eiropas Savienība. To var nosargāt vienīgi un tikai Latvijā dzīvojoŗā tauta, kuŗai drosmīgi, vienbalsīgi, vienprāŗīgi un atkāŗtoti jāpasaka pie vāŗtiem stāvoŗoŗiem barbariem, kā to darīja Kāŗlis Ulmanis: „ŗai mūsu Valstij, Latvijai, vajaga būt latvieŗu valstij!”

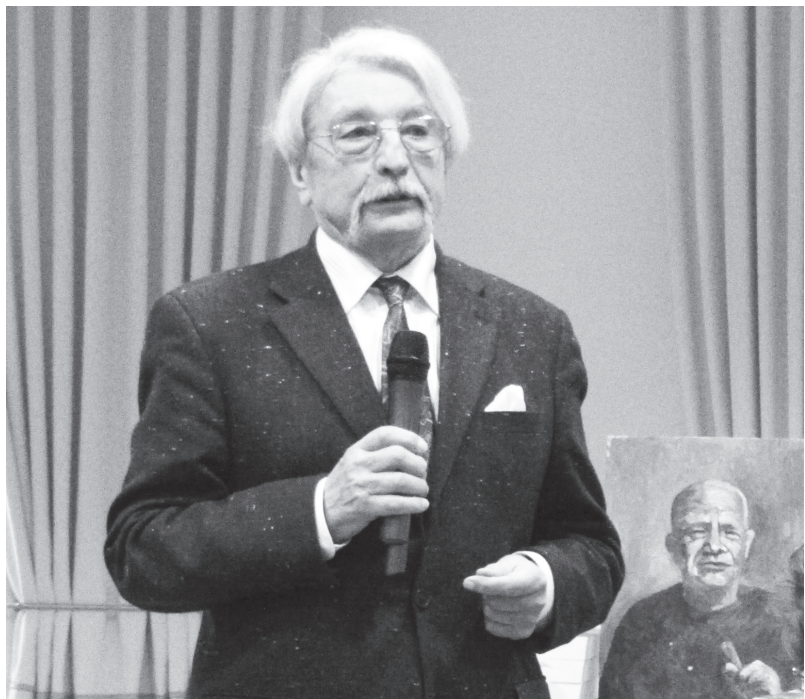
Tā būtu lielākā dāvana, ko Latvijā dzīvojoŗā tauta varētu dāvināt Latvijas valsts dibināŗšanas 94 gadu atceres dienā!

Vaira Paegle

Foto: Imants Uŗtāns

KOPĀ AR GUNARU JANOVSKI

Runā rakstnieks Zigmunds Skujiņš. Blakus Gunara Janovska pašportrets, ko uz sarīkojumu Rīgā bija paņēmusi līdzī Inese Auziņa-Smita. Viņai to savulaik dāvājis Gunars pats

Sarmīte svētku dienā

Suminājumus no "Radiem un draugiem" teica Māris Slokenbergs

Sarīkojuma viesi no tuvienu un tālienu

Viesnīcas „Radi un draugi” konferenču zālē 27. oktobra pēcpusdienā kuplā viesu pulkā un sirsniņā gaisotnē norisinājās **Gunara Janovska romāna „Purvā”** atvēršanas sarīkojums. Šo priecīgo notikumu Latvijas grāmatu draugiem sagādājis apgāds „VESTA-LK” sadarbībā ar dizaina darbnīcu „Stencila”. Jaunā grāmata iznākusi seriāla „Laika grāmata”, tā iespiesta Jelgavas tipografijā. Prieks par šī izdevuma nozīmību un pacīlātība par izdošanas kopīgiem spēkiem paveikt šo darbu bija pamatota. Grāmata, kuŗas izdošanu atbalstījis gan Latvijas Valsts Kultūrkapitāla fonds, gan Daugavas Vanagu fonda Notinghamas nodaļa ar ziedojumu un Izglītības fonds Anglijā ar aizdevumu, ir ne tikai cieņas un mīlestības apliecinājums autora talantam. Tā savā ziņā uzskatāma par pirmpublicējumu, jo abas romāna „Purvā” daļas kopā izdotas pirmo reizi. Savulaik pirmā daļa iznākusi Helmara Rudziša „Grāmatu Drauga” izdevumā, otrā lasītājiem bijusi pieejama tikai laikraksta *Laiks* lappusēs. Tagad visa Gunara Janovska iecere lasāma „vienos vākos”, it kā turpinot rakstnieka „pārņākšanu dzimtenē”, lai viņa darbus varētu novērtēt to

istenais adresāts Latvijā.

Sarīkojumu vadīja Līgita Kovtuna, vispirms klātesošiem pastāstot par romāna tapšanas apstākļiem, kā arī raksturojot grāmatas izdošanas ieceri un tās īstenojumu. Kā vēlāk piebilda Inese Auziņa Smita, kas savulaik līdzējusi autoram romāna tapšanas gaitā, ideja beidzot izdot šo Gunara Janovska darbu radusies absolūti vienlaicīgi Anglijā un Latvijā. Par savu ciešo draudzību ar rakstnieku runāja Zigmunds Skujiņš, viņš ir rakstījis arī ievada apceri šai jaunajai grāmatai. Režisors Varis Brasla, kas ar autora svētību uz latviešu teātra skatuves uzvedis trīs Janovska romānu varoņus, atsaucā atmiņā savu iepazīšanos un satuvināšanos ar Gunaru. Šobrīd Valmieras teātrī top vēl viens iestudējums – pēc romāna „Balsis iz tumsas” motīviem drāmatikis Alvis Lapiņš sarakstījis lugu „Klaidoņa lūgšana”, un jau decembrī V. Braslas režijā tai gaidāma pirmizrāde.

Sarīkojuma gaitā bija vairāki ļoti savīļņojoši brīži. Pirmais – kad uz ekrāna ieraudzījām pašu Gunaru Janovski Latvijas Televīzijas veidotā operātorā Aivara Kalniņa videofilmā. Rakstnieks pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā rokrokā ar dzī-

vesbiedri Sarmīti staigā pa Rīgu, apmeklē vietas, kas bijušas dārgas un nozīmīgas tālajos jaunības gados. Izbraucienā ar kuģi pa Daugavu Janovskis pagūst ne vien atminēties savu jaunību un rakstnieka tapšanas gaitu, bet arī pateikt būtiski svarīgas atziņas par literāro darbu, par rakstnieka un lasītāja attiecībām.

Vēl viens mirklis, kad savīļņojuma kamols kāpa kaklā: kad Līgita Kovtuna atklāja – esam pulcējušies kopā tieši Sarmītes Janovskas-Ērenpreiss 75 gadu dzimšanas dienā. Un, apsveicot jubilāri, zālē skanēja Ingūnas Kalniņas dziedātā dziesma, ko Gunars savulaik veltījis Sarmītei, – „Tu, mana roze krāšņākā”. Cik gan skaisti bija izdevies savienot divas nozīmīgas dienas – Gunara Janovska grāmatas tautā iziešanu un viņa atraitnes mūža gadskārtu! Lai laimīgs mūžs romānam „Purvā” ceļā pie lasītājiem! Lai pateicība visiem, kas veltījuši savus spēkus un līdzekļus šīs grāmatas izdošanai un atvēršanas svētkiem!

G.S.

(Foto: Andris Sekste)

P.S. Nākamajā numurā publicēsim mūsu grāmatu apskatnieka Eduarda Silkalna recenziju

PATEICĪBA

Izsaku vissirsniņāko pateicību it visiem, kas ierosināja un veicināja Gunara Janovska romāna „Purvā” tapšanu, un tiem, kuŗi 27. oktobrī piedalījās grāmatas dzimšanas dienā ar senu draugu siltiem ievada vārdiem un izjustiem dziesmu un dzejas priekšnesumiem, tuviem un tāliem aizjūras draugiem, Gunara darbu cienītājiem, neaizmirstot arī mīļos radus.

Paldies par krāšņiem ziediem Gunaram un apsveikumiem man, pilngadību sasniedzot tai

pašā dienā. Ziedus, pēc Gunara vēlmes, nākamajā dienā abas ar manu meitu nolikām Brīvības pieminekļa pakājē.

Sevišķu pateicību vēlos izteikt viesnīcas *Radi un draugi* saimniekiem par izrādīto viesmīlību – telpām un našķiem. Ik reizi, kad ieradāties Latvijā un pārkāpām „mūsu” viesnīcas sliekšni, Gunars paziņoja: „Nu beidzot esam mājās!” Tā arī šoreiz viņš atgriezās mājās – pie savējiem, un to ir vesels pulks. Paldies!

Sarmīte Janovskis-Ērenpreiss

Gunars Janovskis filmas ainā

NOVADU ZIŅAS

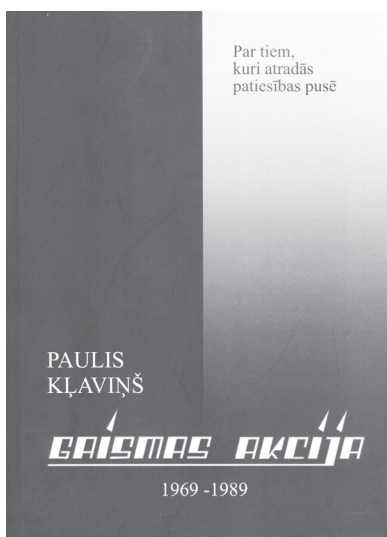
Iznākusi grāmata „Gaismas akcija”

Ir nākusi klajā Paula Kļaviņa jaunā grāmata „Gaismas akcija” – liecība par īstu spriedzi, lielām sāpēm, neparastu drosmi un dziedējošu mīlestību, ko piedzīvoja tie, kas padomju laikā nekļūvēja.

Ar ziediem un sveicēm izrotātā Latviešu biedrības nama zālē notika mana vectēva Paula Kļaviņa grāmatas „Gaismas akcija” atklāšanas sarikojums. Sirsnīgā un svinīgā atmosfērā grāmatā aprakstīto atmiņu autori ļāva atnākušajiem piedzīvot savilņojošus mirklus, kad tika atgādāta nesenā traģiskā vēsture. Ar Ritas Brūveres gādību tika vadīta saruna, kurā sanākušie ģimenes locekļi, draugi, atbalstītāji un interesenti guva iespēju savām ausīm dzirdēt un pašu acīm redzēt grāmatas autora Paula Kļaviņa un viņa meitu – Lienes, Ievas, Rudītes; Brūverbrāļu – Olafa, Pāvila un Daniela; Rožkalnu pāra – Jāņa un Guntas, kā arī Lidijas Lasmanes-Dorņinas, Dzīdras Liepiņas un Ģederta Melngaiļa gara spēku. Brižiem viņu sejas atspoguļojās skumjas, tomēr sarunas caurstrāvoja dzīvesprieks un viņu vārdi pauda, kāda neizsakāma laime ir mūsu brīvā Latvijā.

Būtībā *Gaismas akcijas* idejas pamati radās tajā brīdī, kad mani vecvecāki – Paulis un Zeltīte Kļ-

viņi iepazīs ar rumāņu mācītāju Richardu Vurmbrandu un viņa grāmatu „Tortured for Christ”. P. Kļaviņš raksta: „Kāda atbildība par vajātiem laika biedriem ir brīvās pasaules kristiešiem, to pateica Richards Vurmbrands tik skaidri kā neviens cits pirms viņa.” Neviens nezina, ka ar pašas Padomju valdības 1969. gadā sponsorētu ceļojumu uz Rīgu sāksies apjomīga un bīstama akcija, kas ilgs 20 gadus un iesaistīs daudzus cilvēkus...

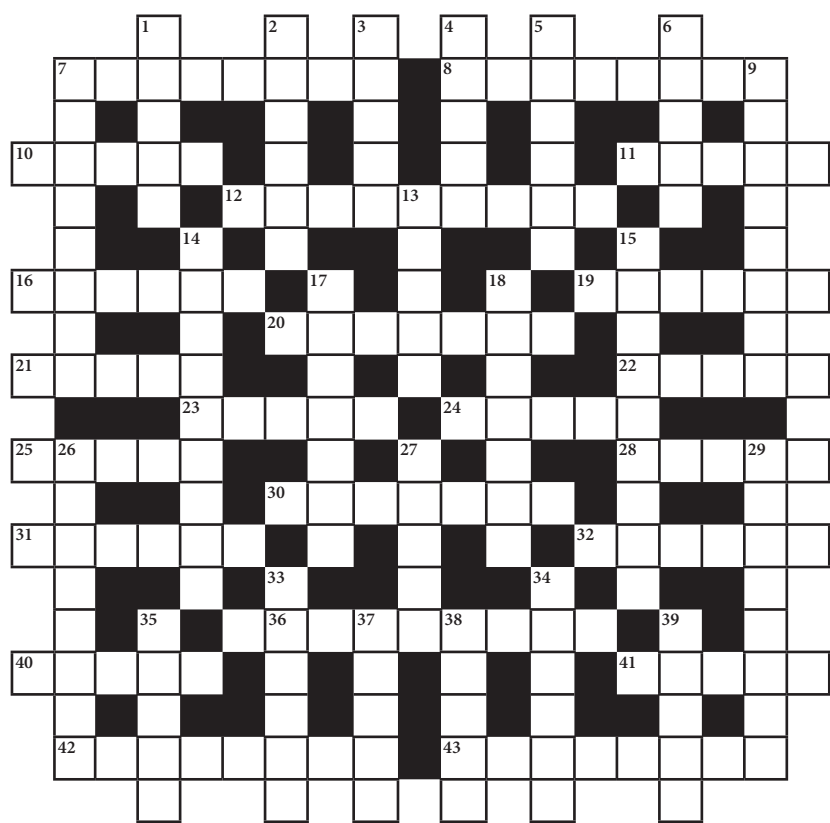
Gaismas akcijas mērķis bija noskaidrot situācijas, kurās pārkāptas cilvēku elementārās tiesības; attiecīgi vajātiem un cietušajiem sniegt garīgu un materiālu atbalstu; „celt gaismā tumsības darbus un to darītājus” un izplatīt Kristus vēsti gan

ar radio, gan literatūras palīdzību. Ceļojumi uz Latviju, kas bija iespējami tikai caur Krieviju, un korespondence starp *Gaismas akcijas* dalībniekiem pasaulei aiz dzelzs priekšvara spēja darīt zināmus drūmos apstākļus un dzīvi padomju Latvijā. Atmiņas un arī no čekas arhīviem iegūtie dokumenti rāda, cik apgrūtinoša un bīstama bijusi sadarbība starp cilvēkiem. Viņi bija pavēsti cits pret citu, liekot spiegot, nodot un melot. Savstarpēja uzticība bija jānopelna. Tāpēc tai bija jo lielāka vērtība.

Grāmata „Gaismas akcija” veic vairākas funkcijas, jo šie stāsti izglīto, tie iedvesmo un arī dod nemieru. Jo top skaidrs, ka viss kalpo vienam – šie stāsti tikpat labi varētu notikt mūsdienās un, visticamāk, arī notiek kādā pasaules malā, kurās bēdu stāsti nenonāk līdz mums.

Ziema lēnām tuvojas, un *Gaismas akcijas* vēsts izplatās. „Nāciet pie Manis visi, kas esat nopūlējušies un zem smagas nasas, un Es jūs atvieglināšu!” (Mateja 11:28) Šie stāsti ir *Gaismas akcijā* iesaistītie cilvēki nevarēja zināt, kad un vai vispār mērķis tiks piepildīts, taču tas nemazināja viņu pūles un ieguldījumu. Kas toreiz deva to drosmi, gudrību un spēku? Dzīdra Liepiņa atklāšanā to pateica: „Grāmatā viss ir pateikts, lasiet to!”

Amālija Brūvere

Krustvārdu mīkla Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Konditorejas izstrādājums. 8. Pilsēta Anglijas DR. 10. Svinīgs sarikojums ar lūgtiem viesiem. 11. Dzīvībai bīstamas vielas. 12. Darījuma mielasts. 16. Graudu malšanas blakusprodukts. 19. Nervu šūnas izaugums, kas nervu impulsu novada no šūnas uz izpildorgāniem. 20. Piena produkts. 21. Apcere. 22. Daugavas pieteka. 23. Gaujas pieteka. 24. Vingri-

nājums aktiermākslas tehnikas atīstīšanai. 25. Klejotājtautu apmetnes Āzijā. 28. Pārdrošs pasākums. 30. Antīkie literatūras un mākslas darbi. 31. Grimase. 32. Pilsēta Itālijas ZA. 36. Ierīce novērošanai no aizsega. 40. Zilupes pieteka. 41. Fazānu apakšdzimtas putni. 42. Vergu sacelšanās varonis Senajā Romā. 43. Municijas veids.

Stateniski. 1. Sala Vidusjūrā. 2. Folkloras sacerējumi. 3. Sanešiem bagāta upes ieteka jūrā vai ezerā. 4. Katoļu garīdznieki Francijā. 5. Riteņu apvalki. 6. Krāsns dzelzs rūdas kausēšanai. 7. Zvirbulveidīgo kārtas putns. 9. Zilonis (*novēc.*). 13. Latvijas pirmskaņa flotes zemūdene. 14. Tropisks pākšaugu dzimtas koks. 15. Lietpratējas. 17. Krevete. 18. Kara mākslas nozare. 26. Budisma paveids. 27. Latviešu literatūras un mākslas kritiķis (1827-1908). 29. Vācijas valdības vadītājs. 33. Sabiedriskās pirtis senajā Romā. 34. Sengrieķu pilsētvalsts. 35. Lokveida pārsegumi. 37. Amerikāņu gleznotājs (1825-1894). 38. Sikgrubuļains zīda, vilnas vai kokvilnas audums. 39. Itāliešu filozofs (1548-1600).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 43) atrisinājums

Līmeniski. 1. Pļaviņš. 5. Šmēdiņš. 9. Vētra. 10. Izmīt. 11. Nīderlande. 12. Irbe. 14. Eiropa. 17. Interese. 20. Saburzīt. 21. Valsis. 23. Prec. 24. Štrombergs. 28. Saņem. 29. Irāna. 30. Krancis. 31. Anulēta.

Stateniski. 1. Plēsnieks. 2. Atved. 3. Iztur. 4. Švakas. 5. Šķindina. 6. Ērms. 7. Interjers. 8. Šnore. 13. Meka. 15. Rubļevska. 16. Pūrs. 18. Eksistēja. 19. Bīstamas. 22. Robiņa. 23. Panāk. 25. Brāļu. 26. Reaģē. 27. Šņac.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili kinoteātri „Renesanse”, atklāta Lāčplēša dienai un Latvijas Republikas proklamēšanas 94. gadadienai veltīto Latgales mākslas skolu audzēkņu radošo darbu izstāde „Latvijai!”, kas būs apskatāma līdz 30.novembrim.

Rēzeknē, Latgales Kultūrvēstures muzejā, bērnodārza audzēkņi, skolēni, Rēzeknes augstskolas studenti, robežsargi salocīja ap 4000 sarkanbaltsarkanās lentītes Lāčplēša dienai un 18. novembrim. Muzejā bija sarīkota tikšanās ar topošo patruļkuģa „Rēzekne” krustmāti, kultūras darbinieci Inesi Pāvuli, kuģas tēvs Vladislavs Martini pagājušā gadsimta 30. gados bijis radists uz Latvijas kara kuģa „Virsaitis”. Klāt bija arī patruļkuģa komandieris A. Gražulis, viņa palīgs J. Dābols un mehaniķis A.Sotņičenko.

Ogrē Goda pilsoņa nosaukums piešķirts pedagogam un Vispārējo Dziesmu svētku virsdiriģentam Jānim Zirnīm par godu Latvijas Republikas proklamēšanas dienai - „Dzīvo ar Latviju, elpo ar Latviju”. Bijis virsdiriģents arī XI Latviešu dziesmu svētkos Kanādā un Latvijas virsdiriģents Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Dziesmu svētkos. 2008. gadā piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis.

Daugavpils pilsētas domes Sociālo lietu pārvalde no 1. novembra līdz 20. decembrim izmaksā svētku pabalstu (Ls 1000) politiski represētām personām.

Kokapstrādes uzņēmums AS „Latvijas Finieris” Kohilas pilsētā Igaunijā, klātesot Latvijas prezidentam Andrim Bērziņam, 8. novembrī svinīgi atklāja atjaunoto bērza saplākšņa rūpnīcu. 2008. gadā tā bija pārtraukusi darbu. Rūpnīcas jauda būs 70 000 kubikmetru gadā. Darba vietas būs 70 igauņiem. Darbību nodrošinās „Latvijas Finieris” meitas uzņēmums *Kohila Vineer*, kur trīs gadu laikā plānots ieguldīt aptuveni 14 miljonus latu.

Liepājā tiek īstenots Eiropas Savienības fināncētais projekts, kuģa laikā ostas akvatoriju paredzēts padziļināt līdz 12 metriem, bet kuģu kanāli līdz ostai – līdz 12,5 metriem, kas ļaus piesaistīt lielākus kuģus un kravu apgrozījumu.

Ludzas slimnīcu apmeklēja žurnālisti no Apvienotajiem Arabu Emirātiem (AAE), kuģus 2008. gadā celtajā modernajā slimnīcā īpaši ieinteresēja Viroterapijas nodaļa, kur onkoloģijas pacientu ārstēšanā izmanto *Dr.habil.med.* Ainas Mucenieces izstrādāto medikamentu „Rigvir” (*Rīgas vīruss*). Tas ir iedarbīgs līdzeklis arī grūti ārstējamo onkoloģisko slimību (melanoma, aizkuņģa dziedzerā vēzis) gadījumos. Žurnālisti bijuši arī Rīgas klīnikās, SIA „Rīgas rajona slimnīca” Siguldā un citās.

Ludzas Tautas namā apskatāma izstāde par godu Latvijas un Amerikas starpvalstu attiecību 90. gadadienai, kuģas atklāšanā piedalījās ASV vēstnieka vietniece Karina Maklelanda. Izstādē apskatāmas vēsturiskas fotografijas, dokumenti un materiāli par abu valstu attiecību veidošanos kopš 1922. gada. Līdzīga izstāde apskatām arī Dagdas vidusskolā.

Grobiņā, Ālandes upes krastā, pēc daudziem gadsimtiem atkal uzlieta kuršu vikingu apmetne, ko izveidojuši Tūrisma kluba „Oga” dalībnieki ar palīgiem. Tā būs vēl viena pievilcīga vieta tūristiem. Grobiņas pilsētai šogad apritēja 317 gadi.

Lāčplēša dienā Cēsis, Lejas kapsētā, atklāja atjaunoto pieminekli ar Mātes Latvijas tēlu 1914. – 1920. gadā kritušajiem brīvības cīnītājiem. Pieminekļi uzstādīti 1927. gadā, godinot Cēsis apglabātos divsimt karavīrus.

Litenē atjaunots ceļa posms, kas ved uz Litenes nometni. Ceļa sakārtošanas projektu apstiprināja Lauku atbalsta dienests, darbiem piešķīra Eiropas Savienības Kohēzijas fonda fināncējumu.

Astoņas Gulbenes novada skolas apmeklēja Izglītības kvalitātes valsts dienesta pārstāvji. Viņi pārliecinājās, kā strādā skolu pašpārvalde, skolēnu padome, interesējās par skolēnu audzināšanas darbu formu dažādību un mērķtiecīgumu.

Valmieras pilsētas pašvaldība atzīta par efektīvāko Latvijā. Konkursu rīkoja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Darba devēju konfederācija, Valsts kanceleja, Latvijas Pašvaldību savienība bija pieteikusi risinājumu tūrisma vadības organizēšanai pilsētā. Valmierā tūrisma veicināšanas konsultatīvā padome darbojas jau kopš 2009. gada, tajā strādā arī vairāku tuvējo pašvaldību tūrisma speciālisti, vietējie uzņēmēji, kā arī izglītības un pētniecības virziena pārstāvji.

Ventspilī noris projekts „Neviens nav aizmirsts”, kuģa mērķis ir sniegt atbalstu tiem, kas dzīvo veco ļaužu namos un pansionātos. Atbalsts tiek sniegts arī tiem, kuģi nonākuši grūtībās vai ir ierobežoti savās iespējās.

Lai gan ziema vēl nav sākusies, Ogres nakts patversme ir pārpildīta. Nedēļā tur uzturas caurmērā 118 cilvēki. Bezpajumtnieki ir ar mieru nakšņot pat uz grīdas, izmantojot matračus, bet savu dzīvesveidu mainīt nevēlas. Patversmes noteikumos ir norādīts, ka patversmes telpas pa dienu jāatstāj, tajās var atgriezties tikai pievakarē. Izņēmums ir barga sala laiks.

Rundāles novada dome rīkoja uzņēmēju dienu, kuģa piedalījās ne tikai uzņēmēji, bet arī pašvaldību pārstāvji no Dobeles, Jelgavas, Kuldīgas un Pakrojas Lietuvā. Viņi apmeklēja Rundāles pili un sakojoja uzņēmējdarbības veicināšanas idejas.

Bauskas novadpētniecības un mākslas muzejā viesojās astoņi Baltkrievijas mākslinieki. Apmeklējuma iemesls bija pirmā 30 baltkrievu autoru gleznu izstāde muzejā. Sadarbība sākās pirms trim gadiem plēnērā „Bauskas vasara”.

Īsziņas sagatavojušas **Valija Berkina un Māra Linde**

Laiks pasūtīt *Brīvo Latviju!*

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju! Pasūtīniet *BL* saviem radiem un draugiem Latvijā, savai dzimtajai skolai, bibliotēkai! Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuņiem tik ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!

1 gada abonementa cena, pasūtīniet avīzi Latvijā, – Ls 34,-. Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SEB banka, konta nr. LV80UNLA0050016243516 ar norādi „BL abonements”.

Pasūtīnāt *BL* varat arī Rīgas redakcijā Ausekļa ielā 14-2, Rīgā LV-1010, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv
Par pasūtīnāšanas cenām un kārtību mītnes zemēs sk. avīzes pasītē

BL MAN PAŠAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

BL MANAM DRAUGAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekiem, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kants Lettis -che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kants 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekiem uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespējamais: SIA Madonas Poligrāfists

Pirmais Pasaules latviešu amatnieku saiets 2013. gada 21. un 22. jūnijā un Saulgriežu svinēšana Valmierā

Aicinām piedalīties ikvienu, kuņam mīļas ir latviešu tautas amatnieku tradīcijas un pieredze un kuņš par tām interesējas!

Programmā: tikšanās ar Latvijas un citu valstu latviešu amatniekiem, plaša darbu pārdošanas izstāde, latviešu ēdieni, latviešu pirts, iespēja iepazīties ar keramikas ceplā darbu, lasījumi par latviešu tautas ornamentu simbolisko nozīmi, koncerts ar Atmosdas dziesminieces Ievas Akurāteres piedalīšanos un kopīga Saulgriežu svinēšana.

Saieta organizētājs: Valmieras Amatnieku parka fonds*

Saieta vieta: Valmiera, Cēsu iela 20

Informatīvais atbalstītājs: laikraksti *Laiks* un *Brīvā Latvija*

Vairāk par Valmieras Amatnieku parka fondu mājaslapā: www.macibucentrs.lv

Aicinām atbalstīt Pirmo Pasaules latviešu amatnieku saietu un ziedot pēc katra iespējām un vēlēšanās!

Ziedojumu konts: LV24UNLA0050019887844

AS “SEB banka” SWIFT kods: UNLALV2X

Reģistra numurs: 40003151743

*Valmieras Amatnieku parka fonds reģistrēts Uzņēmumu reģistra Biedrību un uzņēmumu reģistrā 2005. gada 5. janvārī, reģ. Nr. 40008042182 darbības jomā – kultūras veicināšana. Amatnieku parka fondam 2012. gada 29. augustā ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss. Šo statusu oficiāli piešķir Valsts ieņēmuma dienests pēc organizācijas darba pārbaudes, un tas nozīmē, ka organizācija strādā vispārējam labumam, ne peļņas nolūkos.

Valmieras amatnieku parka fonds: tālr./fakss: + 371 64223559, kab. tālr. +371 29426161, adrese: Cēsu iela 20, Valmiera, LV-4201, e-pasts: anita.bedrite@inbox.lv

Ar cieņu, gaidot kopīgo tikšanos,

Anita Bedrite,

Valmieras Amatnieku parka fonda valdes priekšsēde

MATISS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

SIA „MADONAS POLIGRAFISTIS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mikstajos vākos.

Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

